

Vysoká škola ekonomická v Praze

Diplomová práce

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta podnikohospodářská
Studijní obor: Management

Analýza reorganizací v České republice v letech 2008–2020

Autor diplomové práce: Bc. Lukáš Valenta
Vedoucí diplomové práce: Ing. Jaroslav Schönfeld, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma
„Analýza reorganizací v České republice v letech 2008–2020“
vypracoval samostatně s využitím literatury a informací,
na něž odkazuji.

V Praze dne 12. května 2021

Podpis

Poděkování

Děkuji Ing. Jaroslavu Schönfeldovi, Ph.D. za inspiraci tématu diplomové práce, cenné konzultace v průběhu psaní, a poskytnutí svého seznamu reorganizací ke kontrole správnosti nasbíraných dat. Dále děkuji Ing. Jánmu Lalkovi za poskytnutí dat k 10 reorganizacím pro doplnění části chybějících dat a Ing. Pavlu Krulcovi, za konzultace ke sběru dat.

Název diplomové práce:

Analýza reorganizací v České republice v letech 2008–2020

Abstrakt:

Tato práce analyzuje údaje o reorganizacích v České republice od účinnosti Insolvenčního zákona v roce 2008 až do roku 2020. Analýza časových řad nevyvrátila stacionaritu průměrné délky trvání reorganizací, počtu návrhů na povolení reorganizace, ani počtu povolených reorganizací. Je však možné pozorovat vliv ekonomické situace v zemi a platnosti Revizní novely. Ze 188 ukončených reorganizací bylo 45,2 % úspěšných, přičemž míra úspěšnosti se v čase nemění. Testy nezávislých výběrů jsou porovnány úspěšné a neúspěšné reorganizace. Úspěšné trvají déle, bývá u nich rychleji povolena reorganizace a rozhodnuto o úpadku. Méně úspěšná jsou řízení, do kterých vstoupilo státní zastupitelství. Vliv moratoria, navrhovatele insolvenčního řízení, změny insolvenčního správce, ani odvětví dlužníka, se neprokázal. Insolvenční soud ani insolvenční správce nemají významný vliv na výsledek, drobné rozdíly lze pozorovat v rychlosti rozhodování soudu u usnesení o úpadku a schválení reorganizačního plánu.

Klíčová slova:

Reorganizace, sanace, insolvenční řízení, úpadek

Title of the Master's Thesis:

Analysis of the Reorganizations in the Czech Republic from 2008 to 2020.

Abstract:

The thesis analyses data of reorganizations in the Czech republic from 2008, when Insolvency Law took effect, to 2020. The analysis of time series does not refute stationarity of average length of reorganizations, number of proposals, nor number of approved reorganizations. The effect of Audit amendment novelties in 2014, gross domestic product that year, and gross domestic product year prior to the reorganization approval, significantly predicts the number of reorganizations. Out of 1858 finished proceedings were 45,2 % successful, with the success rate not changing over time. The independent sample tests compare successful and unsuccessful proceedings: The successful ones take longer but have earlier approval and declaration of bankruptcy. Proceedings to which the prosecutor's office entered were less successful. The influence of moratorium, subject of insolvency proposal, changing of administrator, or industry, is not significant.

Key words:

Reorganization, bankruptcy, insolvency,

Obsah

1 Úvod	2
2 Teoretická část	5
2.1 Geneze insolvenčního zákona	5
2.2 Insolvenční řízení	7
2.3 Moratorium	22
2.4 Reorganizace	24
2.5 Insolvenční a obchodní rejstřík	35
3 Metodika	38
3.1 Sběr dat	38
3.2 Datový vzorek analýzy	41
3.3 Testované hypotézy	45
4 Výsledky	47
4.1 Analýza počtu reorganizací	47
4.2 Analýza délky řízení	53
4.3 Analýza úspěšnosti řízení	58
5 Závěr	76
Zdroje	79
Přílohy	83

1 Úvod

Představa zachování běhu předluženého podniku splňující going-concern je jednou z romantických představ zákonodárců. Ti, kteří nejvíce sanační způsob řešení insolvenčních řízení preferují a tlačí, však dostávají horší výsledky (Smrčka a kol., 2013). Způsob totiž závisí nejen na dlužníkovi, ale i věřitelích, zejména na riziku (a možném výnosu), které sanačním způsobem oproti likvidačnímu získají. Insolvenční zákon (2008) v České republice přinesl vyšší ochranu věřitelů a posílení sanačního řešení insolventů. Oproti některým jiným zemím se nesnažil protlačit sanaci v každém případě, ale postavil je na roveň (Kislingerová, 2014). V České republice se i díky přijetí zákona postupně zlepšoval výtěžek věřitelů z insolvenčních řízení při snižování celkové doby jejich průběhů (World Bank, 2014; byl to dlouhodobý trend v České republice). Analýzy podílející se na analýzu dopadu zákona a jeho Revizní novely z roku 2014 však byly zaměřeny zejména na likvidační způsob řešení úpadku podnikatelů, která stále dosahuje dominantního podílu (Kislingerová 2013). Jeden z nejrozsáhlejších výzkumů zcela opomenul reorganizace kvůli velice malému zastoupení sanačního způsobu řešení (Smrčka a kol., 2016). Ani analýza výtěžnosti z insolvenčních řízení nepřinesla žádný obrat – ani jedna z náhodně vybraných 615 případů insolventů nebyla řešena sanační formou (Schönfeld a kol., 2013).

Analýzou dat (spojenou zejména s jejich poměrně náročným sběrem) se v Česku věnovalo několik autorů, dominantní byl přístup kvalitativního popisu reorganizací s minimálním přesahem nad rámec daných reorganizací či bez sběru vlastních dat. První byl Richter (2010, 2011), který analyzoval první tři roky reorganizací v České republice, který došel k mizivému podílu sanační formy. K obdobnému závěru došla Rakytová (2013), která analyzovala 5 let reorganizací a která kromě pouhého konstatování o jejich počtu přidala i snahu popsat úspěšnost jednotlivých řízení ve snaze popsat důvody, které mohou mít pozitivní či negativní dopad na reorganizace. Její publikace je tak dosud nejrobustnějším pohledem na stav reorganizací, který již však nemusí být příliš aktuální, zejména s ohledem na to, že o rok později byla do praxe

zavedena revizní novela, která snížila limit na nadlimitního účastníka insolvenční, u něhož by se dalo předpokládat navýšení celkového množství reorganizací. Počet reorganizací se skutečně zvedl (Marian, 2019), ovšem nikterak významně a reorganizace tak stále podle posledních údajů stojí na okraji zájmu. Podle analýzy (zejména) finančních údajů předbalených reorganizací moratorium úspěšnosti nemusí pomáhat, určujícím faktorem by však mohl mít index IN95 (Voráčková a kol., 2018). Libor Vlček provedl základní porovnání charakteristik reorganizací v roce 2015.

Dosavadní literatura však zcela rezignovala na snahu statistického vyhodnocení hypotéz – všechny čtyři zmíněné práce byly založeny na pouhé popisné statistice počtu reorganizací či některých jejich aspektů, tyto údaje však nebyly ani u jediného z autorů brány v širším (např. ekonomickém) kontextu, což Marian (2019) zmiňuje v diskusi pod svými výsledky. Není jasné, jaké faktory mají statisticky významný vliv na úspěšnost údajů. Kromě Rakytové (2013), Vlčka (2015), a Voráčkové a kol. (2018) se práce nezaměřovaly na příčiny úspěchu sanačních řízení ani na popsání trendů v nákladovosti či době jednotlivých částí sanačních insolvenčních řízení. Autorům to však nelze příliš vyčítat – metodika sběru dat z insolvenčních řízení by jistě vydalo na samostatnou vědeckou práci. Náročnost potvrzuje i Ministerstvo spravedlnosti, jejichž údaje jsou dlouhodobě významně odlišné od jednotlivých výzkumníků (Marian, 2019), a samo připouští, že jejich čísla nejsou relevantní a významně podceňují počet reorganizací v zemi (Důvodová zpráva II, s. 91, citováno v Marian, 2016). Z důvodu malého zájmu o reorganizace pak ani insolvenční databáze nejsou příliš na data z nich zaměřena. Ani databáze Bisnode Magnusweb, která je některými výzkumníky používána jako zdroj dat k insolvencím neumožňuje detailní analýzu aspektů reorganizací, ani neumožňuje dlouhodobé srovnání. Data z reorganizací sice poskytuje, ovšem začínají až v roce 2016, což by neumožňovalo dlouhodobé srovnání.

Tato práce si klade za cíl sesbírat data reorganizací v České republice za dvanáct let působnosti (2008 – 2020), analyzovat je, a otestovat základní hypotézy. Rozšíření aktuálního poznání přijde ve formě časových řad

zásadních faktorů (počtu žádostí o reorganizace a počtu schválených reorganizací, a délek jednotlivých částí řízení). Odpoví na otázku, jaké podniky do reorganizace míří a jaké jsou příčiny úspěchu či neúspěchu reorganizací. Výsledky budou porovnávány s předchozí literaturou, jejichž hypotézy budou porovnávány, a zároveň ukáží, zda se od posledních analýz něco změnilo.

Práce je rozdělena na 3 zásadní celky. V teoretické části je nastíněna geneze insolvenčního zákona, základy insolvenčního řízení a sanačního způsobu řešení. V navazující metodické části je popsán princip vlastního sběru dat z insolvenčního rejstříku se základním popisem vzorku a jeho porovnáním s již známými údaji – předchozími studiemi v jednotlivých letech. Praktická část je zaměřena na výsledky analýzy jednotlivých hypotéz, které jsou rozebírány, komentovány, a diskutovány.

2 Teoretická část

V této části bude popsán insolvenční řízení, způsoby jeho řešení, a jeho části. V teoretické části je důraz kladený zejména na sanační způsob řešení ve formě reorganizace, ty skutečnosti, které jsou nezbytné k porozumění analýzy praktické části a pochopení metodiky sběru a zpracování dat.

2.1 Geneze insolvenčního zákona

Insolvenční zákon nabyl účinnosti k 1. 1. 2008 a nahradil Zákon o konkurzu a vyrovnání z 1. 10. 1991. Insolvenční zákon byl výrazně novelizován Revizní novelou účinné k 1. 1. 2014.

2.1.1 Zákon o konkurzu a vyrovnání

Základem zákona byly dva způsoby řešení úpadku dlužníka – konkurs a vyrovnání (Zákon o konkurzu a vyrovnání). Konkurs byl zástupcem likvidační formy řešení úpadku, zatímco vyrovnání představovalo sanační formu. Vyrovnávací řízení se používalo pouze minimálně (Kislingerová, 2013, s. 4), hovoří se o několika desítkách případů ročně (Marian, 2019, s. 5). Jedním z důvodů mohou být příliš přísné podmínky pro účastníka, které se neslučovaly s ekonomickou realitou (Winterová a Macková, 2015, s. 191, citováno v Marian, 2019). Konkursní řízení u kterých dosud nevyšlo rozvrhové usnesení bylo s nadpoloviční většinou hlasů věřitelů možné vyřešit prostřednictvím nuceného vyrovnání (Zákon o konkurzu a vyrovnání, §34), který mohl úpadce (dlužník) navrhnout a který by soud akceptoval, jestliže byly dodrženy podmínky absence nepoctivosti jednání či dodrženy požadavky na uspokojení pohledávek. Součástí insolvenčního návrhu bylo povinné uvést způsob řešení úpadku (Rakytová, 2013). Zajištění věřitelé měli nárok na maximálně 70 % z hodnoty svého zajištění, zbývajících 30 % se bralo jako nezajištěná pohledávka.

Ve výsledku byl zákon o konkurzu a vyrovnání často kritizován – ať už z důvodu nedostatečnosti ochrany věřitelů a vysokým nákladům řízení

(Smrčka a kol., 2016, s. 56, citováno v Marian, 2019), nedostatečného počtu sanačních vyrovnaní, nejasnému stanovení definice úpadku (Sprinz a kol., 2019), či nedostatečné ochraně majetku a práv věřitelů (Schönfeld a kol., 2013; Kislingerová a kol., 2013, citováno v Marian, 2019). Umožňoval navíc obstrukce a manipulace s konkursním řízením (Richter, 2008, citováno v Schönfeld a kol., 2013). V průběhu více než 16 let byl zákon 29x novelizován a v některých pasážích významně změnil i zcela „principiální aspekty insolvenčního řízení“ (Marian, 2019, s. 6).

2.1.2 Insolvenční zákon

Úspěch reorganizací ve Spojených státech amerických způsobil reformy insolvenčních zákonů v zemích EU (Brouwer, 2006) a nejinak tomu bylo v Česku. Insolvenční zákon nabyl účinnosti k 1. 1. 2008 a nahradil zcela zákon o konkursu a vyrovnaní pro všechna insolvenční řízení, která byla zahájena po 1. 1. 2008 (Marian, 2019).

Od zákona bylo slibováno mnohé. Právní novela měla rozšířit sanační formy řešení úpadku, která bude více používána, snížit náklady a délky řízení, a navýšit ochrany věřitelů. Předpokládalo se, že věřitelé se díky navýšení svých práv budou o výsledky insolvenčních řízení více zajímat, budou schopni procesy lépe kontrolovat a zkvalitňovat (Schönfeld a kol., 2013). Podle dat mezinárodního srovnání od Světové banky se zdá, že se mnohé díky zákonu v zemi skutečně zlepšilo (World Bank, 2014). Od roku 2004 roste míra uspokojení věřitelů a setrvale klesá délka insolvenčních řízení, která je spjatá s nákladovostí a celkovým uspokojením věřitelů (Smrčka a kol., 2013, 2014a). Přestože se číslům Světové banky v absolutní úrovni nedá příliš věřit (Schönfeld a kol., 2013; Sprinz a kol., 2019), i při zřejmě nedokonalé metodice lze v datech vidět určitý trend, který je obecně přijímaný. Insolvenční zákon ve své podobě přinesl zlepšení – schůze věřitelů mohla již odvolat na základě svého rozhodnutí soudem jmenovaného insolvenčního správce a nahradit jedním z věřitelů (Rakyatová, 2013). Zajištění věřitelé mají nárok na 100% uspokojení ze zajištěného majetku (po odečtení nákladů na

jeho zpeněžení a správy, což může celkem představovat maximálně 9 %). Do definice úpadku se dostala 30 denní lhůta pohledávek po splatnosti, čímž se opět snížilo riziko rozdílného vnímání termínů různými soudy.

Zlepšení ovšem nepřišlo z hlediska využívání reorganizace, sanačního způsobu řešení úpadku, který nahradil vyrovnání (Smrčka a kol., 2013; Rakytová, 2013). Stále je sanační způsob málo používaný a chybí detailní analýzy, protože se stále používá v řádech nižších desítek případů ročně, což je zhruba na, či dokonce i pod, úrovni stavu zákona o konkursu a vyrovnání.

Další zlepšení měla přinést Revizní novela, která, po vzoru snižování nároků vyrovnání při zákoně o konkursu a vyrovnání. Nároky na tzv. nadlimitního účastníka insolvenčního řízení, který má nárok na reorganizaci i tehdy, nepředloží-li takový návrh před vyhlášením úpadku, se o polovinu snížily (Sprinz a kol., 2019). Podle prvotních údajů však ani tato novela nepřinesla posun (Marian, 2019), což patří mezi testované hypotézy v praktické části této práce.

2.2 Insolvenční řízení

Insolvenční řízení je proces soudního řízení, jejímž cílem je dosáhnout narovnání dlužníka s jeho věřiteli, nachází-li se v úpadku. Insolvenční řízení bude pro účely této práce nahlíženo zjednodušeným pohledem jen na aspekty podnikajících, (zejména) právnických osob. Řízení se dá vnímat jako poslední pokus o záchrannou brzdu při postupném snižování hodnoty pohledávek věřitelů vůči dlužníkovi z důvodu jejich snižující se procentuální vymahatelnosti. Celý proces by tak měl být uzpůsobený tomu, aby věřitelé dosáhli ze svých pohledávek co největší podíl a byly činěny kroky k jejich uspokojení (Schönfeld a kol., 2013). Čas je klíčový – pokud se podnik dostal do problémů, je spíše nepravděpodobné, že by se mu podařilo z nich dostat bez změny trajektorie řízení firmy či restrukturalizaci jeho závazků (kvůli předlužení). A právě toto by mělo insolvenční řízení poskytnout.

Úpadkem se rozumí situace, kdy dlužník má více věřitelů, vůči kterým má peněžité závazky po lhůtě splatnosti o více než 30 dní, a zároveň není tyto

závazky schopen plnit (Insolvenční zákon, §3). Jednotlivé požadavky této definice slouží pro ochranu dlužníka vůči neoprávněným (či dokonce šikanózním) návrhům o prohlášení úpadku (Sprinz a kol., 2019, s. 324). Soud by měl rozhodovat na základě informací poskytnutým dlužníkem, před rozhodnutím o úpadku slouží výše zmíněné jako vyvratitelné domněnky, které je dlužník schopen vyvrátit doložením skutečnosti, nezakládají-li se na realitě (Sprinz a kol., 2019, s. 320).

Pluralita věřitelů existuje pro zamezení nadužívání insolvenčního řízení, v rámci kterého musejí všichni věřitelé, stejné úrovně či shodného zajištění, dosáhnout shodného vyrovnaní. Aby však existovala fronta pro rozdělení majetku dlužníka, dlužníků musí být více než jeden – v opačném případě existují jiné (a levnější) cesty k zajištění majetku (např. exekuční) (Sprinz a kol., 2019, str. 8). Není možné, aby věřitel část své pohledávky převedl na jinou osobu a snažil se vytvořit dojem plurality věřitelů (Sprinz a kol., 2019, str. 9). Výše pohledávek nehraje roli.

Peněžité závazky po splatnosti déle než 30 dní opět fungují jako určitá brzda nadužívání insolvenčního řízení v nesprávný moment – ve spojení s předchozím bodem umožňuje, aby byl úpadek pro platební neschopnost usnesen pouze u dlužníka, který neplatí své závazky včas (Sprinz a kol., 2019, str. 10). Dlužník se může se svým věřitelem domluvit na odkladu splatnosti svých pohledávek, aby insolvenčnímu řízení zcela předešel. Množství pohledávek vůči věřiteli nehraje roli.

Podmínka neschopnosti své závazky plnit existuje jako ochrana dlužníka, který by byl schopen své závazky uhradit, avšak není přesvědčen o existenci těchto závazků či vede-li s věřitelem spor o jejich existenci či výši (Sprinz a kol., 2019, str. 10). Způsob rozhodování o likviditě dlužníka zpočátku nebyl zákonem zakotven a soudy tak mohly rozhodovat rozdílně, což vyřešilo začlenění výkazu stavu likvidity ve formě tzv. mezery krytí (Insolvenční zákon, §3, odst. 3) do druhotné platební neschopnosti (Sprinz a kol., 2019, str. 11). V úpadku se však dlužník nachází i tehdy, je-li předlužený (Insolvenční zákon, §3, odst. 4). Rozhodující je zde poměr hodnoty jeho majetku vůči výši jeho závazků. V úpadku se dlužník nachází, je-li tento poměr se zohledněním

další správy majetku menší než 1. Předlužení je možné vnímat jako stav věřitelům skrytý (Sprinz a kol., 2019, str. 15). Není totiž na první pohled patrný, oproti předchozí definici úpadku, který je možné označit jako úpadek zřejmý.

Dlužník může zahájit insolvenční řízení i tehdy, nachází-li se v hrozícím úpadku (Sprinz a kol., 2019, str. 11), přičemž klíčový je zde důvodný předpoklad takové skutečnosti (Insolvenční zákon, §3, odst. 5).

2.2.1 Fáze insolvenčního řízení

Insolvenční řízení se „zahajuje dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu“, přičemž platí, že jej lze zahájit pouze podáním návrhu (Insolvenční zákon, §97, odst. 1). Návrh samotný může být podaný pouze dlužníkem či věřitelem, který má svoji pohledávku po splatnosti, a má důvodné podezření o neschopnosti dlužníka splácet své závazky. Řízení je zahájeno vyhláškou o zahájení insolvenčního řízení nejpozději do dvou hodin od obdržení insolvenčního návrhu, případně od otevíracích hodin daného soudu. O zahájení jsou informovány zúčastněné strany (dlužník a navrhovatel) a projeví se v insolvenčním rejstříku společně s výzvami, aby se věřitelé dlužníka přihlásili. Zahájení insolvenčního řízení může mít negativní vliv na byznys dlužníka, může podstatně ovlivnit jeho reputaci (Sprinz a kol., 2019).

Z toho důvodu existují v zákoně ochrany, které mají zabránit šikanózním či neoprávněným návrhům (Sprinz a kol., 2019, s. 324). Jedním z nich je kauce v řádech desítek tisíc, kterou musí navrhovatel složit insolvenčnímu soudu a která v případě neúspěchu insolvenčního návrhu propadá. To ovšem neplatí, pokud je insolvenční řízení zastaveno pro nedostatek majetku dlužníka, nebo pokud dlužník splatí své závazky či se s věřiteli domluví na odkladu platby. Tím by totiž neexistoval zásadní předpoklad insolvenčního řízení pro existenci pohledávek po splatnosti u vícero věřitelů. Navrhovatel však nemůže dopředu tušit, jakým způsobem se dlužník zachová, a proto je ztráta kauce zmírněna tak, aby nefungovala jako odrazující prvek pro důvodné podání insolvenčního návrhu. Insolvenční soud také může zamítnout

insolvenční návrh jako takový pro zjevnou nedůvodnost (Insolvenční zákon, §1, odst. 4). Navrhovatel má až do vyhlášení rozhodnutí o úpadku možnost zastavit řízení zpětvzetím svého návrhu (Insolvenční zákon, §129).

Dlužník může svoji činností vyhlášení úpadku předejít (Sprinz a kol., 2019, s. 7-18). Jednou z možností je zaplacením pohledávek svým věřitelům po splatnosti (či alespoň odložit jejich splatnosti po dohodě s věřiteli). V případě věřitelského insolvenčního návrhu je pro věřitele problematické sehnat dostatečné údaje, které by platební neschopnost doložily, proto je na dlužníkovi, aby vyvrátil domněnku o své platební neschopnosti. To může učinit doložením relevantních dokumentů o svém finančním zdraví (formou mezery krytí či finančním plánem, na základě kterého se mu podaří ji uzavřít). Pro doložení má však omezený čas, který stanoví soud, aby tím nebylo celé řízení zdržováno a bylo dosaženo co největšího uspokojení věřitelů. Návrh na zahájení insolvenčního řízení dlužníkem by již měl obsahovat všechny informace, které finanční stránku podniku dokládají, společně se seznamem závazků (Insolvenční zákon, §104, odst. 3).

Dlužník má právo se s věřiteli ještě před usnesením o úpadku domluvit na reorganizačním plánu a navrhnout jej soudu (Sprinz a kol., 2019, s. 802-804). Pro tzv. podlimitního dlužníka je toto jediný způsob, jak řešit svůj úpadek sanační formou. V případě, že návrh reorganizace obsahuje veškeré náležitosti, soud může společně s vyhlášením úpadku rozhodnout i o povolení reorganizace. Taková reorganizace se nazývá předbalená.

Po usnesení o úpadku přichází fáze, ve které se rozhodne o způsobu jeho řešení. Pro subjekty, pro které není přípustné sanační řešení (viz část o reorganizaci) bude usnesením o úpadku automaticky rozhodnuto o řešení úpadku formou konkursu. Věřitelský výbor se může na své schůzi rozhodnout na řešení úpadku. Pokud rozhodnou o reorganizaci a dlužník splňuje zákonné předpoklady, musejí dlužník a věřitelé v zákonem stanovený čas (který lze rozšířit žádostí na soud) návrh reorganizace předložit. Pokud jsou splněny zákonem stanovené předpoklady takového návrhu, insolvenční soud se tak usnese nad řešením úpadku formou reorganizace.

V praxi je časté, že se insolvenční řízení do fáze svého řešení ve většině

případů vůbec nedostane (Schönfeld a kol., 2013). Podstatnou část (15,13 %) insolvenčních řízení je odmítnuto pro vady, dalších 20,48 % zamítnuto z obecných důvodů (Sprinz a kol., 2019). Ukazuje se, že insolvenční řízení v Česku jsou zahajována pozdě, jelikož dlužník byl v mnoha případech v úpadku až tři roky před jeho započítáním (Schönfeld a kol., 2019). To dokládá 25 % insolvenčních řízení, které jsou zamítnuty pro nedostatek majetku dlužníka, a další 1,3 %, u kterých je sice insolvenční řízení zahájeno, ale pouze jako nepatrný konkurz. Dlužník sice nějakým majetkem stále oplývá, avšak s vysokým vypořádáním věřitelé počítat nemohou. 9,1 % řízení je zastaveno z různých důvodů, jedním z nich může být například zpětvzetí návrhu.

Ve výsledku tak pouze necelých 31 % insolvenčních řízení končí vyhlášením úpadku, což ukazuje na tristní situaci v zemi, která může být částečně dána neoprávněnými návrhy, částečně z nenaplnění formálních podmínek (tedy složitostí zákona). Stále však zůstává čtvrtina všech řízení, která již nemá cenu ani začínat. Tato čísla odpovídají tomu, jak malé uspokojení se věřitelům dostává (viz sekce 2.1.3 a 2.1.4) a zcela nabourává vymahatelnost pohledávek, jeden z pilířů, na kterých je postavena funkční ekonomika (Schönfeld a kol., 2013).

Po vyhlášení řešení způsobu řešení úpadku přichází fáze, ve které se jednotliví činitelé musejí domluvit na schválení detailů faktického provedení – v případě konkursu jde o výběr vhodné strategie prodeje tak, aby se maximalizovala celková výtěžnost – ať už by mělo jít o prodej celku, anebo po jednotlivých částech. Zajištění věřitelé si mohou sami určit, jakým způsobem by měl prodej jimi zajištěného majetku proběhnout, za předpokladu, že žádný alternativní by nepřinesl ostatním věřitelům více peněz. V reorganizaci je v této fázi klíčové schválení reorganizačního plánu, který bude pro další části insolvenčního řízení závazný.

V průběhu realizace řešení insolvenční správce spravuje majetek dlužníka (či kontroluje jeho vhodnou správu) tak, aby bylo dosaženo co největšího výnosu. V případě existence going concern se stará o to, aby podnik dále fungoval a pokračoval ve výrobě, zakázkách, či jiném způsobu tvorby přidané hodnoty, s případnými finančně ozdravnými technikami, jako je rušení

nevýhodných smluv, apod. (Sprinz a kol., 2019, s. 18). V případě, že majetek podniku bude dále prodán, je potřeba starat se o majetek, aby jeho cena dále neklesala – obvykle jde o běžnou údržbu, např. u skladu se zásobami tak může jít například o ochranu před odcizením.

2.2.2 Způsob řešení úpadku

Úpadek právnických osob lze řešit konkursem, reorganizací, anebo zvláštními způsoby řešení, které stanoví zákon pro určité subjekty nebo druhy případů (Insolvenční zákon, §4, odst. 1)

Konkurs je zahájený „rozhodnutím o prohlášení konkursu“ (Insolvenční zákon, §4, odst. 2) a jeho cílem je zejména zpeněžit majetkovou podstatu dlužníka (Sprinz a kol, 2019, str. 20). Konkurs patří mezi tzv. likvidační metody řešení úpadku, kdy likvidační zůstatek je suma, která zbyde po zpeněžení majetkové podstaty a zaplacení nákladů potřebných k provedení tohoto úkonu (jako např. platba likvidátorovi, insolvenčnímu správci, a dalších nákladů spojeným s insolvenčním řízením a konkursem). Likvidační zůstatek je pak distribuován mezi jednotlivé věřitele podle zásadních pravidel insolvenčních řízení. Ukončením insolvenčního řízení konkursem zanikají veškeré závazky podniku, a to vč. odpovědností za škodu. I kdyby se tak podnik prodal jako celek (což je možné, existuje-li going concern), může si být nově vstupující investor jistý, že kupuje minulostí nezatížený podnik, jelikož ve své podstatě tím vznikne podnik nový. Pokud se věřitelé neshodnou na jiné metodě řešení úpadku (tj. na reorganizaci) do termínu stanoveným zákonem, pak rozhodne insolvenční soud o řešení úpadku formou konkursu.

V konkursu se mnozí věřitelé svých pohledávek nemají šanci domoci – až u 49,73 % insolvenčních řízení řešených konkursem nedošlo k žádnému uspokojení věřitelů (Schönfeld a kol., 2013). V některých případech byly konkursem alespoň zaplacený náklady na insolvenční řízení a zpeněžení majetku, v mnoha případech však část nákladů musel nést stát.

Reorganizace je zahájena *rozhodnutím o povolení reorganizace* (Insolvenční zákon, §4, odst. 2) a představuje sanační metodu řešení úpadku, jejíž bernou

myšlenku je zachování provozu dlužníkovy podniku při ozdravení jeho hospodaření (Sprinz a kol, 2019, str. 20). Povolení reorganizace je však spíše právní a procesní rámec dalšího postupu než jakýsi protiklad konkursu. Reorganizaci je možné řešit několika možnými navzájem se nevylučujícími způsoby. Reorganizace je více v režii jednotlivých věřitelů, kteří si schválí způsob jeho řešení, který určí reorganizační plán (a osvětlí zpráva o reorganizačním plánu). Ani v reorganizaci nemusí podnik pokračovat ve své činnosti, je případně možné jeho majetkovou podstatu, obdobně jako v případě konkursu, zpeněžit. Je také možné prodat podnik jako celek, nikoli pouze jeho části, což však pro investory může představovat určité riziko, jelikož se reorganizaci nedostává stejné ochrany před starou odpovědností či závazky. Reorganizace není automaticky přípustná pro všechny dlužníky, tzv. podlimitní dlužníci mají povinnost podat návrh o řešení úpadku tzv. předbalenou reorganizací, kdy věřitelé ještě před samotným prohlášením o úpadku většinově potvrdí svůj zájem o způsob řešení reorganizací (Sprinz a kol., 2019, str. 402)

2.2.3 Účastníci insolvenčního řízení

Insolvenční zákon rozpoznává jako účastníky insolvenčního řízení věřitele a dlužníka (Insolvenční zákon, §14). V této kapitole si účastníky insolvenčního řízení rozšíříme o nejdůležitější subjekty, které jakýmkoli způsobem do insolvenčního řízení zasahují.

Všechny soudní nálezy, rozhodnutí, a usnesení, náležejí místně příslušnému insolvenčnímu soudu (tedy soudu, který insolvenční řízení vede) (Insolvenční zákon, §2; Sprinz a kol., 2019, s. 32). Soud má zákonem stanovené mantinely, jakým způsobem může ovlivňovat běh řízení – v některých fázích musí potvrdit procesní správnost některých úkonů (tj. včasné podání, přítomnost všech formálních náležitostí jak ukládá zákon), jindy je rozhodnutí více subjektivního rázu ve formě hodnocení podání, důkazů, či dokumentů předložených jednotlivými účastníky. V rozhodnutích, které jsou jasně ukotveny, neexistuje prostor pro vyjednávání. Pokud některý ze subjektů

opomene část svých povinností, soud nemá jinou možnost než rozhodnout, a to i přesto, že by si ostatní účastníci řízení přáli, aby rozhodl jinak. Typickou ukázkou takového rozhodnutí je návrh na povolení reorganizace, které má časové a obsahové náležitosti, při jejichž nesplnění soud automaticky překlápí řízení do konkursu i přesto, že by dlužník, věřitelé, i insolvenční správce svorně soud před jeho branami na kolenou prosili o povolení reorganizace. Proti takovému rozhodnutí sice možnost odvolání existuje, avšak pouze pro pochybení soudu (Sprinz a kol., 2019). Obdobně soud rozhoduje v případech přihlášek pohledávek.

V některých rozhodnutích má soud v podstatě volnou ruku, například v otázce žádosti o prodloužení termínu pro podání reorganizačního plánu podaném osobou oprávněnou jej připravit (Insolvenční zákon). Termín totiž insolvenční soud může prodloužit, zákonem má stanoveno maximálních 30 dní, avšak minimální hranici zákon nestanovuje. Soud tak musí zhodnotit, zda je prodloužení důvodné (zda se předkladatel např. nesnaží pouze oddalovat nevyhnutelný konkurs nebo zda nesleduje jiný nepoctivý záměr), a zda je spravedlivý vzhledem k náročnosti přípravy plánu s přihlédnutím na velikost podniku a složitosti řízení. Každý soud pak pochopitelně v této otázce může rozhodnout jakkoli, včetně zamítnutí takového návrhu, což pochopitelně zvyšuje nejistotu v otázce insolvenčního řízení, pokud by v zájmu rozhodujícího soudce nebylo úspěšné dokončení řízení s co největším výtěžkem pro věřitele. Variabilní termíny jsou jedním z důvodů rozdílných délek trvání jednotlivých částí insolvenčního řízení, což je jedním z důvodů, proč je vhodné je dlouhodobě zkoumat. Představují totiž určitý náhled na to, s jakou urgencí by účastníci řízení měli jednat, což má vliv na výtěžek ze řízení a potažmo i jeho nákladovost (Smrčka a kol., 2013).

Subjektivitu na straně rozhodnutí soudu mohlo mít také dokazování neschopnosti podniku uhradit své závazky po splatnosti. Nemůže to být ani překvapením – nedá se předpokládat, že by soudce neekonomického vzdělání mohl objektivně rozhodnout v otázce likvidity podniku, když by ani mnozí ekonomicky vzdělaní tuto otázku nemuseli rozsoudit obdobně. Ani autor této práce by nemusel být výjimkou. Každý dlužník navíc může provádět jinou

finanční strategii, kdy agresivní či rizikovější strategie mohou provádět podniky, které mají levný a jednoduchý přístup k cizímu kapitálu a pro které je vlastní kapitál příliš drahý. Opakem pak mohou být podniky, které se snaží o konzervativnější způsob řízení financování. Ani rozlišit going concern podniku není zřejmé – bez detailní znalosti a vyhodnocení byznys modelu s jeho marží, s odvětvím, ve které se podnik nachází, a s rizikem, ve kterém operuje, není jednoduché. Ostatně, právě skryté a nesprávně zajištěné riziko může být jednou z příčin finančních obtíží (Taleb, 2011). Nebylo by také správný, aby bylo proti dlužníkovi zahájeno rychle řešení úpadku, pokud je věrohodně sám schopen během krátké době všechny své závazky splatit (Sprinz a kol., 2013, s. 15-18). Z tohoto důvodu je pozitivní zakotvení mezery krytí v zákoně, která vychází z německého insolvenčního zákona a představuje jasné kvantitativní kritérium, které si podniky musejí hlídat, nechtějí-li se dostat do rizika úpadkového řízení při prodlení vůči svým věřitelům. Mezera krytí jasně ukazuje, jaký podnik je či není likvidní, a měla by tak snižovat nejistotu, se kterou jednotlivé subjekty do insolvenčního řízení jdou, a chránit dlužníka proti šikanózním návrhům.

Problematické může také být soudní rozhodnutí o možnosti moratoria, které sice na papíře zní velice hezky – umožní podniku dát dohromady své financování, chrání jej před úpadkovým řízením, a umožňuje going concern ve spojitosti s možností uhradit závazky vzniklé z majetkové podstaty. V praxi se ovšem moratorium může zneužívat a slouží pouze jako oddálení nevyhnutelného úpadkového řízení (Schönfeld a kol., 2018, s. 209, citováno ve Sprinz a kol., 2019, s. 305). Ve výsledku tak moratoria často bývají zdrojem zhoršení situace dlužníka než jeho zlepšení, což je dáno zejména používáním i v hraničních případech.

Dalšími subjekty vstupujícími do insolvenčního řízení mohou být například insolvenční správce, státní zastupitelství, likvidátor, nebo znalec (Sprinz a kol., 2019, s. 38-40). Likvidátor se používá zejména v konkursu, avšak i v reorganizaci jeho služeb může být využito při prodeji majetku, ovšem je možné jej vnímat spíše jako dodavatele služby prodeje majetku, který si za něj ponechá provizi ve formě své odměny. Znalec ohodnocuje

majetkovou podstatu podniku při jeho prodeji, jeho závěry mohou být důležité pro posouzení výhodnosti sanačního řešení. Jeho využití totiž vyžaduje, že s reorganizačním plánem musí věřitel dosáhnout vyššího plnění než v případě konkursu. Státní zastupitelství je možný přístupující subjekt do řízení v případě probíhajících trestních řízení, jeho dopady na výsledky insolvenčních řízení dosud nebyly zjištěny.

Insolvenční správce vstupuje do insolvenčního řízení podstatně – po prohlášení úpadku je nezbytným účastníkem řízení, který dostává mnohé pravomoci (a soudem či věřitelským výborem může dostat i další) (Insolvenční zákon, §3). Jeho funkce je zejména kontrolní – vydává pravidelné informativní zprávy o procesu reorganizace, ovšem může se dostat i do rozhodovací role, např. Jsou-li omezena práva vlastníků dlužníka, rozhodovací činnost tak v mnoha případech připadá právě na insolvenčního správce, který může odvolat statutární orgán a podstatně tak ovlivnit směřování insolvenčního řízení. Na insolvenčního správce jsou kladeny mnohé nároky (obzvláště na tzv. Zvláštní správce podle zákona o insolvenčních správcích), není však zcela zřejmé, jakým způsobem insolvenční správce může ovlivnit úspěšnost řízení. Dosud neexistují studie, které by tento (alespoň korelační) vliv zkoumaly, dá se ovšem předpokládat, že právě osoba správce a kvalita jím prováděných činností mohou výsledek ovlivnit. Například prostřednictvím informační asymetrie mezi dlužníkem a věřiteli, kterou může insolvenční správce prohlubovat či naopak snižovat, případně prostřednictvím důslednosti jeho kontrolní činnosti, která tak zamezí jakémukoli odchýlení od plánu, které by nebylo ve prospěch dlužníka. Insolvenční správce dále figuruje v incidenčních sporech o platnost pohledávek, jejichž dopad ovlivní celkovou výtěžnost věřitelů, obzvláště, zjistí-li neobvyklé či pro podnik jakkoli nevýhodné smlouvy, které by mohly negativně ovlivnit výsledek insolvenčního řízení, čímž je pak může zneplatnit (v těchto případech se zejména hovoří o vlastníků dlužníka či jemu spřízněných osob).

Dlužník je ve své podstatě nejdůležitějším účastníkem řízení – bez něj by řízení ani nemohlo vzniknout. Zákon jej definuje jako podnik či závod, který

provádí podnikatelskou činnost (Insolvenční zákon, §3). Je nutné zejména striktně rozlišovat dlužníka a jeho vlastníky, což jsou rozdílné osoby, které mají v insolvenčním řízení jiné postavení. Vliv dlužníka na výsledek řízení je podstatný – může záviset na odvětví, ve kterém se nachází, čemuž pak odpovídá byznys model. Jako příklad je možné uvést insolvenční řízení firmy OKD, které bylo podstatně poznamenáno poklesem ceny černého uhlí, což podstatně snížilo výnosnost podniku a dostalo jej do insolvenčního řízení v první řadě (Vínovský, 2020, s. 30-32). Ani sebelepší reorganizace nebude schopna vyhnat ceny uhlí na trhu, takže bude nutné hledat spíše další zdroje financování, snižování nákladů, restrukturalizaci pohledávek, a vstup strategického investora. Roli strategického investora právě v OKD zahrál stát. V souvislosti s dlužníkem je nezbytný náhled z pohledu již několikrát zmíněného (a v této práci snad i nadužívaného) pojmu going concern. Pokud podnik není schopen využít své silné stránky k získání konkurenční výhody či alespoň ke generování zisku většího, než je očekávaná diskontní míra, nemělo by hrát roli, kdo je dlužník, kdo je věřitel, ani kdo je jeho vlastník, a je - alespoň z ekonomického pohledu - racionální běh podniku ukončit. Věřitelé mohou získat alespoň nějaké prostředky z likvidačního zůstatku, které mohou dále investovat do podniků generujících zisk. V některých zemích se však sanační metody vnímají jako ty správné a jednotlivé státy se je snaží co nejvíce propagovat. Tato strategie nejenže nefunguje (Smrčka a kol, 2013), ale může být vysoce škodlivá pro robustnost celého ekonomického systému (Taleb, 2014). Příkladem nákladných sanací podniků v rámci principu too-big-to-fail například ukazuje, že podniky se pak chovají nadmíru rizikově, protože si uvědomují, že jejich činnost bude zachována i přes potenciální chyby. Jedním z důvodů sanace takovýchto podniků může být například zachování pracovních míst nebo udržení strategického know-how (v tomto případě je to však výsostné rozhodnutí zejména vlastníka, který by měl v případě konsekvencí podle názoru autora odškodnit věřitele, kteří by tak spíše neměli ustupovat jeho ekonomicky iracionálním představám).

Zatímco o dlužníkovi samotném se insolvenční řízení vede, jeho vlastníci do něj vstupují pouze minimálně (zejména z pozic statutárního orgánu či

vlivu na něj), jejich činnost může být omezena, a jejich pohledávky pozbývají na platnosti. Zatímco při reorganizaci je možné, aby věřitelé dlužníka vstoupili do restrukturovaného podniku, v případě konkursu to možné není po pět let od ukončení prodeje konkursem, čímž je pro vlastníky výhodné usilovat o reorganizaci a udržet si alespoň nějaký vliv v podniku. Vzhledem k know-how k řízení podniku to pak bývá jedním z argumentů pro vhodnost reorganizace, pokud má podnik going concern. Je však nutné něco v řízení podniku změnit, jelikož právě jednání dlužníka, který bývá významně navázaný na vlastníky, dlužníka do insolvenčního řízení přivedou. Dá se jen stěží představit reorganizaci, která by byla úspěšná, aniž by získala podporu dlužníka a zároveň neomezila jeho vliv na rozhodování podniku.

Zásadní pro účastníky řízení jsou pohledávky. Pohledávky samotné však samy za sebe jednat nemohou, využívají proto svého vlastníka či jím pověřenou osobu jako svého zástupce v řízení.

Pohledávky se podle insolvenčního zákona dělí na:

- a) nezajištěné
- b) zajištěné
- c) pohledávky za majetkovou podstatou nebo věřitelé s pohledávkou postavenou na roveň majetkové podstaty
- d) pohledávky vyloučené z uspokojení
- e) podřízení pohledávky a pohledávky společníků

(Insolvenční zákon, Hlava V)

Pro zjednodušené označení se v literatuře používají pojmy zajištěný a nezajištěný věřitel, které zachycují osobu za takovou pohledávku jednající. Jedna fyzická či právnická osoba tak může být označena jako zajištěný i nezajištěný věřitel současně, podle příslušnosti pohledávky k dané skupině pohledávek (a tedy věřitelů). Jeden věřitel tak může mít pohledávky vůči dlužníkovi různých typů.

Nezajištění věřitelé často dosahují v konkursu mizivé plnění (1,4 %) (Sprinz a kol., 2019). Obvykle představují hlasovací skupinu, v níž má věřitel hlas odpovídající podílu výšky jeho pohledávky na součtu výše všech pohledávek. Dá se očekávat, že v reorganizaci dosáhnou nezajištění věřitelé

vyšší míry uspokojení. Vzhledem k jejich nízkému očekávanému výnosu z konkursu tak lze očekávat, že se budou přiklánět k sanační metodě, za předpokladu existence důvěry ve vedení dlužníka či vstupu důvěryhodného investora.

Zajištěný je věřitel, který má svoji pohledávku vůči dlužníkovi zajištěnou dlužníkovým majetkem. Takovým věřitelem mohou být např. banky, které požadují zajištění svých půjček. Vzhledem ke svému zajištění má takový věřitel právo rozhodovat o způsobu zpeněžení zajištěného majetku (za předpokladu, že půjde o rozumné rozhodování, které povede k co největšímu výtěžku) (Insolvenční zákon, §293). Kladný rozdíl likvidačního zůstatku ze zajištěného majetku a výši pohledávky nezůstává zajištěnému věřiteli, ale je spravedlivě rozdělen mezi ostatní věřitele. Maximální výtěžek ze zajištění je tak 100 % výše pohledávky. Pokud výtěžek z prodeje zajištěného majetku nepokryje výši pohledávky, zbývající neuspokojenou výši pohledávky se věřitel může domáhat jako každý jiný nezajištěný věřitel, a dostane tak jemu náležející podíl. Zajištění věřitelé dosahují i více než desetinásobek toho, co nezajištění (Smrčka a kol., 2016, s. 108, citováno ve Sprinz a kol., 2018, str. 445) I kdyby hodnota zajištěného majetku totiž byla nulová, na celou výši pohledávky by se dívalo jako na nezajištěnou a zajištěný věřitel by tak dostal stejné procentuální plnění vůči výši pohledávky jako nezajištěný věřitel. Sanační způsob řešení úpadku nemusí být pro věřitele výhodný – v případě jeho neúspěchu totiž může dosáhnout na nižší plnění než v případě konkursu, pokud bude hodnota zajištěného majetku dále klesat. Vzhledem k vyšší délce trvání reorganizace než konkursu v případě zajištěných věřitelů je také nutné vzít do úvah věřitelem požadovanou diskontní míru. V praxi se stává, že se k reorganizačnímu plánu přistoupí i přes možný nesoulad věřitelů, pokud věřitelé dostanou alespoň stejnou hodnotu, jakou by dosáhli v konkursu.

Pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky jim postavení na roveň mají přednost před ostatními věřiteli (Insolvenční zákon, §168-169). Přednosti je umožňuje zachovat provoz dlužníka či správu jeho majetku s účelem dosažení co nejvyššího plnění věřitelům (Sprinz a kol., 2019, s. 452-462). To si lze představit situaci výrobního podniku, který bez dodávek

energií bude muset výrobu přerušit a nepokračovat tak ve své činnosti. Bez přednostního stavu pohledávek by se totiž dodavatelé či zaměstnanci dlužníka mohli odmítat s ním dále setrvat v obchodním vztahu z obav, že jim nebude za jejich práci proplaceno. Tímto je zajištěno, že by dodavatelé měli být zaplacení, a vzhledem k tomu, že oni sami nemohou dlužníkovi odepřít své služby, mohou kritické činnosti dlužníka pokračovat. Bez této skupiny věřitelů by také nebylo možné najít insolvenčního správce, likvidátora, či jiné účastníky řízení, bez kterých si úspěšné úpadkové řízení lze jen těžko představit.

V praxi se ukazuje, že věřitelé s pohledávkami za majetkovou podstavou získávají kolem 90% uspokojení svých pohledávek, patrně lze předpokládat, že obvykle získávají plnou výši, avšak mohou nastat – spíše vzácné – situace, při kterých majetek dlužníka klesne při insolvenčním řízení hodnota majetku pod výšku pohledávek za majetkovou podstatou (což poukazuje na možnou chybu, jelikož takový podnik se spíše do plného insolvenčního řízení ani dostat spíše neměl kvůli nedostatku majetku (což je jedním z častých důvodů, proč se přistupuje k tzv. nepatrnému konkurznímu řízení, či proč se úpadkové řízení zcela zastavuje).

Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatu už dosahují zpravidla téměř až polovičního uspokojení co věřitelé s pohledávkami za majetkovou podstatu (zhruba 48 %, jak zjistil Smrčka a kol., 2016, s. 108, citováno ve Sprinz a kol., 2018, str. 445). Mezi typickými příklady jsou pohledávky mezd zaměstnanců, pohledávky vzniklé při moratoriu před prohlášením úpadku, pohledávky věřitelů za náhradu škody způsobené na zdraví, a pohledávky státu za náhradu mzdy vyplacené zaměstnancům či odpočtu daní (Insolvenční zákon, §169).

Pohledávky vyloučené z uspokojení jsou náklady účastníků řízení vzniklé právě jejich účastí, pohledávky věřitelů z darovacích smluv, smluvní pokuty, mimosmluvní sankce (pokud vznikly před rozhodnutím o úpadku), úroky, úroky z prodlení, či poplatek z prodlení pohledávek přihlášených věřitelů vzniklých před rozhodnutím o úpadku, pokud přirostly po tomto rozhodnutí či takové pohledávky věřitelů vzniklé až po rozhodnutí o úpadku

(Insolvenční zákon, §170, odst. 1.; Sprinz a kol., 2019, s. 463) .V insolvenčním řízení se neuspokojují, není-li uvedeno jinak.

Pokud jsou na základě insolvenčního řízení plně uspokojeny všechny předcházející typy pohledávek kromě pohledávek vyloučených k uspokojení, přistoupí se k uspokojování podřízených pohledávek a pohledávek společníků či členů dlužníka vyplývajících z jejich účasti na společnosti či družstvu (Insolvenční zákon, §173, odst. 1). Pohledávky společníků či členů dlužníka se neuplatňují, pouze se oznamují insolvenčnímu správci (Insolvenční zákon, §173, odst. 4). Mezi podřízené pohledávky patří pohledávky podřízené jiným pohledávkám či úroky nepatřící pod pohledávky vyloučené z uspokojení (Insolvenční zákon, §173, odst. 2).

2.2.4 Náklady řízení

Náklady insolvenčního řízení závisí na délce řízení a jsou významně spjaté s mírou uspokojení věřitelů (Smrčka, 2013, 2014a). Závislost nákladů řízení na jeho délce je možné vysvětlit opakováním aktivit, které se do nákladů řízení započítávají, jako například výdajů a odměně insolvenčního správce či odměně specializovaných pracovníků, pokud jsou jejich služby třeba nad rámec běžných povinností insolvenčního správce (Insolvenční zákon, §38, 39). Mezi náklady řízení také patří odměna likvidátorovi či odměna za pomoc s prodejem managementu, apod. Ve výšce nákladů Česká republika za vyspělými evropskými zeměmi zaostává, což může být dané i vysokou délkou řízení. Věřitelé dosáhnou svého uspokojení až po odečtení nákladů na řízení, což vysvětluje závislost míře uspokojení na délce řízení.

Rakyatová (2013, s. 55) náklady reorganizací bere jako celkové náklady řízení, jak byly prezentovány v závěrečném vyúčtování nákladů. Do těchto nákladů pak patří součet celkových nákladů insolvenčních správců, nákladů činnosti věřitelského výboru, nákladů na vypracování znaleckého posudku, a další, mezi které patří poštovní náklady, cestovné, aj. Výsledky na vzorku 12 společností nasvědčují, že by náklady reorganizací mohly záviset i na počtu věřitelů, což koresponduje s vyššími administrativními náklady pro správu

řízení a organizaci všech subjektů.

Pokud výše majetkové podstaty dlužníka nestačí na pokrytí všech nákladů řízení, pak se zbytek zaplatí ze zálohy na insolvenční řízení (Insolvenční zákon, §38). Pokud ani tak nebudou stačit, zaplatí tyto náklady stát. Těmito náklady je myšlena zejména odměna insolvenčnímu správci, jehož maximální odměna při platbě od státu je stanovena na 50 000 Kč.

2.3 Moratorium

Moratorium představuje ochranu dlužníka před vyhlášením úpadku, uplatňování exekucí a zajištění (Sprinz a kol., 2019, s. 305), přičemž platí účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (Insolvenční zákon, §120, odst. 2). Dlužníkovi vytváří časový prostor k odvrácení hrozícího úpadku či úpadku samotného, umožňuje s věřiteli projednat způsob řešení úpadku, například domlouváním reorganizace (Sprinz a kol., 2019, s. 305).

Zažádat o něj může dlužník do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu, jde-li o dlužnický návrh, anebo do 14 dnů, je-li insolvenční návrh podaný věřitelem (Insolvenční zákon, §115). Je možné o něj požádat ještě před zahájením insolvenčního řízení (Insolvenční zákon, §125, §126). Návrh by měl obsahovat obecné náležitosti a náležitosti odůvodňující jeho vyhlášení. Součástí návrhu na povolení moratoria je také poslední účetní uzávěrka a *„písemné prohlášení většiny věřitelů počítané podle výše jejich pohledávek, že s vyhlášením moratoria souhlasí“* (Insolvenční zákon, §116). Do obecných náležitostí patří formální informace o dlužníkovi a procesu dle §42 odst. 4. OSŘ, musí být jasné, jakému soudu je návrh podaný, k jakému právnímu subjektu se vztahuje, na jak dlouho by měl nastat, apod. (Sprinz a kol., 2019, s. 307). Moratorium může trvat nanejvýš 3 měsíce (Insolvenční zákon, §119, odst. 1) a je možné jej prodloužit až o 30 dní se souhlasem většiny věřitelů podle výše jejich pohledávek (Insolvenční zákon, §119, odst. 2). Stejná většina věřitelů se také může kdykoli rozhodnout moratorium zrušit (Insolvenční zákon, §124, odst. 2), soud o návrhu na zrušení rozhodně neprodleně (Insolvenční zákon, §124, odst. 4). Insolvenční soud může moratorium zrušit

sám, pokud dlužník uvedl nepravdivé informace či byl sledován nepoctivý záměr. (Insolvenční zákon, §124, odst. 2).

Odůvodnění moratoria je v aktuálním podání zejména důležité, je totiž možné jen pro dlužníka, kterému úpadek hrozí či který se již objektivně v úpadku nachází (Sprinz a kol., 2019, s. 307). Takový dlužník by tedy měl splňovat základní podmínky pro vyhlášení úpadku, kvůli čemuž by měl doložit skutečnosti o tom, že se v úpadku nachází, a zároveň by měl prokázat, že může moratorium insolvenčnímu řízení pomoci – ať už mu zcela předejít tím, že se výrazně situace podniku zlepší (například prostřednictvím dohody s věřiteli), anebo moratorium pomůže k detailní přípravě koordinace dalšího postupu s věřiteli.

Věřitelé se musejí rozhodnutím o návrhu na moratorium řídit, nejsou oprávněni podat jakékoli odvolání, dlužník se může odvolat pouze při odmítavém rozhodnutí o návrhu na jeho povolení (Insolvenční zákon, §118, odst. 2). Před rozhodnutím soudu má dlužník právo svůj návrh vzít zpět (Sprinz a kol., 2019, s. 309). Věřitelé mohou i v průběhu moratoria přihlásit své pohledávky do insolvenčního řízení, účinky přistoupení však nastává až po skončení moratoria (Insolvenční zákon, §121, odst. 1), aby se předešlo plýtvání zdrojů (Sprinz a kol., 2019, s. 311). V případě úspěšného moratoria je totiž možné, že se dlužníkovi úpadek podaří odvrátit, a proto by jakákoli činnost týkající se přistupování dlužníků mohla být zbytečná. Závazky dlužníka bezprostředně související s provozem jeho podniku vzniklé v posledních 30 dnech před vyhlášením moratoria až do jeho skončení dlužník hradí přednostně před dříve splatnými závazky (Insolvenční zákon, §122, odst. 1). Dodavatelé služeb, surovin, a dalších smluv o dodávkách zboží, nemohou své smlouvy vypovědět či od nich odstoupit kvůli prodlení splatnosti svých předchozích závazků, platí-li dlužník nově vzniklé závazky podle odst. 1. (Insolvenční zákon, §122, odst. 2). Tento zákaz platí proto, aby nebyla ohrožena schopnost dlužníka pokračovat v běhu svého podniku s cílem jeho uzdravení (Sprinz a kol., 2019, s. 313). Započtení pohledávek není možné, pokud jej předběžným opatřením insolvenční soud nepovolí (Insolvenční zákon, §122, odst. 3).

Přestože princip moratoria zní líbivě, spíše se ukazuje, že nepříznivě přispívá k uspokojení věřitelů (Schönfeld a kol., 2018, s. 209, citováno ve Sprinz a kol., 2019, s. 305). 94 % proběhlých moratorií bylo neúspěšných, dlužník stejně skončil v úpadku. Pouze 26 % úpadků bylo řešeno reorganizací, což je sice větší podíl, než jaký mají sanační metody řešení na celkovém množství insolvencí, avšak pro většinu případů se moratorium spíše projeví negativně. Ani u vyjednaných předbalených reorganizací nelze tvrdit, že by moratorium přispělo k úspěšnosti těchto řízení (Voráčková a kol., 2018). Jedním z řešení by bylo umožnění moratoria i mimo jeho úzkého svázání s insolvenčním řízením (Sprinz a kol., 2019, s. 306), například jako součást neformální restrukturalizace (Sprinz a kol., 2019, s. 305).

2.4 Reorganizace

Reorganizace patří mezi možnosti řešení úpadku a představuje sanační část řešení pro dlužníka podnikatele (Sprinz a kol., 2019, str. 797). Ve své podstatě jde o formalizovaný proces a právní rámec, který sám o sobě nepředstavuje konkrétní způsob řešení. Zpravidla sice předpokládá „postupné uspokojování pohledávek při zachování provozu dlužníkovy podniku“ (Insolvenční zákon, §316, odst. 1), avšak sanaci lze úpadek řešit mnoha způsoby, a oproti konkursu zákon v tomto případě meze neklade za předpokladu dodržení základní podmínky, a to, že všichni věřitelé dosáhnou na vyšší plnění než by dosáhli v konkursu (nejsou-li ochotni akceptovat nižšího plnění svoji vlastní vůlí). Jak již bylo řešeno dříve – právě řešení reorganizace se různí, a je tak technicky vzato možné podnik či jeho části prodat obdobně, jako by to bylo provedeno v konkursu, věřitelům celý proces dává velkou míru autonomie. Doplnila likvidaci jako následek neúspěchu (zejména) velkých korporací (Foster, 1935).

2.4.1 Přípustnost reorganizace

Reorganizace se vztahuje na podnik dlužníka, který musí být podnikatelem (pro nepodnikající osoby existuje sanační institut oddlužení) (Insolvenční zákon, §316, odst. 2). Reorganizací lze řešit úpadek i hrozící úpadek. Je nepřípustná za předpokladu, že se již dlužník nachází v likvidaci, jde o obchodníka s cennými papíry, anebo je osoba oprávněná k obchodování na komoditní burze (Insolvenční zákon, §316, odst. 3). Dlužník při návrhu reorganizace také musí splňovat alespoň jedno kvantitativní kritérium. Mezi kvantitativní kritéria se řadí obrat posledního ročního období alespoň 50 mil. Kč a minimální počet 50 zaměstnanců (§316, odst. 4). Současné hodnoty jsou platné od roku 2014, Revizní novela stáhla předchozí hodnoty kritérií na polovinu. Kritéria se vztahují ke každému dlužníkovi jednotlivě a nikoli na celý koncern či holding (Richter, 2017, s. 471, citováno v Marian 2019). Dlužník, nesplňující alespoň jedno z kritérií, je označený jako podlimitní dlužník (Sprinz a kol., 2019, s. 802, 811). Opakem tedy lze dlužníka splňujícího alespoň jedno z kritérií označit za nadlimitního. Věřitelé mohou navrhnout reorganizaci nadlimitního dlužníka i bez jeho souhlasu. Podlimitních účastníků insolvenčních řízení do 31. 12. 2012 bylo 22 % (Rakyatová, 2013, s. 44), Revizní novela mohla tento podíl navýšit (Marian, 2019). Pro podlimitního dlužníka je přípustná pouze tzv. předbalená reorganizace, kterou může využít i nadlimitní dlužník.

Reorganizace předpokládá poctivý záměr navrhovatele před jejím povolením, v průběhu řízení, i po jejím skončení (Insolvenční zákon, §362) – o něm rozhoduje insolvenční soud podle svého uvážení. Nepoctivý záměr je možné vnímat u dlužníka nebo člena jeho statutárního orgánu, u kterého v posledních 5 letech probíhalo insolvenční řízení nebo proběhlo trestní řízení, které skončilo odsouzením pro trestný čin majetkové či hospodářské povahy (Insolvenční zákon, §326, odst. 2). Poctivost záměru může snižovat zvýhodnění některého z věřitelů nad ostatními (Sprinz a kol., 2019) či

nesledování zájmu co nejvyššího uspokojení věřitelů v rámci reorganizačního plánu. V neprospěch dlužníka také může hovořit snaha zamlčet či zkreslit některé důležité informace, které by mohly mít vliv na rozhodování věřitelů či insolvenčního soudu – v takovém případě existuje důvodná obava o tom, že dlužník sleduje své zájmy a nebere na zřetel všeobecné blaho účastníků.

2.4.2 Návrh na povolení reorganizace

Přihlášený věřitel či dlužník samotný mohou podat návrh na povolení reorganizace do deseti dnů před první schůzí věřitelů po rozhodnutí o úpadku, u dlužníků nesplňujících kvantitativní kritérium či řízení zahájených pro hrozící úpadek je možné návrh podat nejpozději do jeho rozhodnutí (Insolvenční zákon, §318, odst. 1).

Přílohami návrhu na povolení reorganizace je obvykle první návrh reorganizačního plánu a zprávy o reorganizačním plánu. Ty však nemusejí být věřiteli dosud schválené a jejich obsah není závazný. Pro schválení způsobu řešení úpadku reorganizací je však potřebné soudu předložit ve stanovené lhůtě ještě věřiteli schválený reorganizační plán.

Návrh na povolení reorganizace je akce, kterou může navrhovatel vzít zpět, dokud o návrhu nebylo rozhodnuto. Učiní-li tak, k jeho návrhu se tak nepřihlíží. Návrhů na povolení tak může být vícero – a jsou soudem uspokojovány postupně. Nejprve má přednost dlužnický návrh, po kterém následují jednotlivé věřitelské podle termínu jejich doručení. Soud může schválit vždy právě jeden návrh na povolení reorganizace, po jeho schválení jsou tak všechny ostatní brané jako schválené. Pokud si chce věřitel pojistit, že bude možné úpadek řešit reorganizací, mělo by v jeho zájmu předložit návrh reorganizace i za předpokladu, že již dlužník či jiní věřitelé svůj návrh předložili – pokud by tak totiž neučinil, ostatní navrhovatelé návrh vzali zpět, a zároveň uplynula lhůta pro podání návrhu, neměl by soud jinou možnost než prohlásit řešení insolvence konkursem, jelikož by návrh na reorganizaci již možné podat nebylo, čímž by tak nebylo možné takové řešení schválit.

Insolvenční soud návrh na povolení reorganizace může povolit, zamítnout, odmítnout, anebo vzít na vědomí zpětvzetí návrhu (Insolvenční zákon, §324). Proti odmítnutí či zamítnutí je možné odvolání, povolení reorganizace musejí jednotliví účastníci akceptovat.

Zamítnutí návrhu je možné pokud: (Insolvenční zákon, §326, odst. 1)

- a) lze předpokládat, že návrhem lze sledovat nepoctivý záměr
- b) jde o duplicitní návrh jedné osoby (insolvenční soud bude rozhodovat o maximálně jednom návrhu)
- c) návrh podal věřitel, avšak tato akce nebyla schválena na schůzi věřitelů

Povolením řešení úpadku reorganizací přestávají platit předchozí omezení týkající se nakládání s majetkovou podstatou (Insolvenční zákon, §330, odst. 1). Tato omezení jsou nahrazena novými. Dlužník s dispozičními oprávněními by neměl zásadně nakládat s majetkovou podstatou, pokud nemá výslovný souhlas věřitelského výboru, za škody vzniklé neoprávněnou činností ručí členové statutárního orgánu dlužníka (Insolvenční zákon, §330, odst. 2). Za zásadní nakládání patří úkony, které by měly významně změnit velikost majetkové podstaty či strukturu závazků (Insolvenční zákon, §330, odst. 3), které zároveň nejsou běžnou činností dlužníka nutnou k jeho chodu (Sprinz a kol., 2019, s. 836). Pod povolenou změnou s majetkovou podstatou si lze představit například prodej zásob u obchodní společnosti (či výrobků u výrobní), bez souhlasu nepovolený by naopak byl prodej jakékoli části závodu.

Z dat se ukazuje, že více než polovina reorganizací není povolena (Rakyatová, 2013, s. 42). Ze započatých reorganizací je více než 61 % neúspěšných formou jejich přeměny na konkurz před schválením reorganizačního plánu (častější) nebo po jeho schválení (Rakyatová, 2013, s. 43). 90 % návrhů na povolení reorganizace podává dlužník, který také ve většině případů předkládá reorganizační plán (Rakyatová, 2013, s. 47).

2.4.3 Předbalená reorganizace

Předbalená, někdy též předjednaná, reorganizace je speciálním typem reorganizace. Vyznačuje se tím, že dlužník ještě před rozhodnutím o úpadku předloží insolvenčnímu soudu reorganizační plán, pro který vyjedná podporu alespoň 50 % zajištěných a alespoň 50 % nezajištěných věřitelů podle výše jejich pohledávek (Insolvenční zákon, §316, odst. 5). Taková podpora reorganizačního plánu ukazuje na vůli věřitelů tímto způsobem řešit insolvenční sanační cestou, a tím prokazuje, že dlužník užívá dostatečné důvěry svých věřitelů. Zároveň to ukazuje, že je dlužník schopen se se svými věřiteli domluvit. Lhůta k odevzdání pak slouží k tomu, aby dlužník nemohl insolvenční řízení zbytečně prodlužovat. U dlužnického návrhu podlimitního dlužníka po prohlášení úpadku již není možné reorganizaci sjednat (Sprinz a kol., 2019, s. 802-804).

To je však možné při věřitelském návrhu u podlimitního účastníka (za předpokladu, že dlužník do insolvenčního návrhu ani nepřistoupil) (Sprinz a kol., 2019, s. 805). Dlužník s vůlí řešit svůj úpadek reorganizací si ještě před prohlášením o úpadku může zažádat o prodloužení lhůty k předložení reorganizačního plánu, díky čemuž nebude automaticky prohlášen konkurs (Insolvenční zákon, §316, odst. 6). Prodloužení lhůty je možné až na maximálních 30 dní a rozhoduje o ni insolvenční soud.

2.4.4 Konsenzualita reorganizace

Konsenzuální reorganizace předpokládá schválení reorganizace nadpoloviční většinou věřitelů dlužníka, počítanou podle výše jejich pohledávek. Mezi formální konsenzuální reorganizaci tak patří předbalená reorganizace. Neformální konsenzuální reorganizací pak může být mimoinsolvenční dohoda dlužníka s věřiteli, čímž by se odvrátily zákonné požadavky pro vyhlášení úpadku (Hásová a Moravec, 2013, s. 183, citováno v Marian 2019, s. 38). Speciálním případem formální konsenzuální reorganizace je zdánlivě konsenzuální reorganizace, která sice formálně splní podmínky schválení věřiteli, čehož však bylo dosaženo pouze prostřednictvím

nesprávného definování kvóra věřitelů. V případě, že dlužník záměrně zamlčel či zkreslil informace, bude reorganizace promptně přeměněna v konkurs. Pokud však dlužník o informacích nevěděl či nemohl vědět, o dalším postupu bude rozhodnuto podle specifík dlužníka, zejména velikosti jeho závodu (Richter, 2017, s. 464, citováno v Marian 2019, s. 40).

Opakem konsenzuální reorganizace pak je nekonsenzuální reorganizace, jejímž principem je řešení úpadku, které není schváleno většinou věřitelů. Tento typ reorganizace není možný pro podlimitního dlužníka, pro něhož je reorganizace možná pouze formou konsenzuální neformální či předbalené reorganizace (Sprinz a kol., 2019, s. 802-804). Pro nadlimitního účastníka je naopak možná i za předpokladu, že se nakonec dlužníkovi nepodaří sehnat dostatečnou podporu věřitelů pro svůj návrh, jelikož má stále oproti podlimitnímu příležitost řešit úpadek reorganizací, což je možnost, o kterou podlimitní účastník přichází vyhlášením úpadku (Sprinz a kol., 2019, s. 800-802).

Nekonsenzuální organizaci musí schválit alespoň jedna skupina věřitelů (kromě věřitelů uvedených v §335 Insolvenčního zákona), přičemž je nutné, aby reorganizační plán spravedlivě jednal s každou pohledávkou ve skupinách věřitelů, které reorganizační plán neschválily (Insolvenční zákon, §348, odst. 2). Podmínka podle odst. 2. však může nahradit pouze neschválení reorganizačního plánu většinou věřitelů, stále však platí podmínky důvodného předpokladu, že není sledovaný nepoctivý záměr, a minimálního plnění při reorganizaci vyšším než by bylo dosaženo v likvidaci, pokud věřitel nesouhlasil s jinou podmínkou (Insolvenční zákon, §348, odst. 1). Tato forma reorganizace je přípustná pouze za předpokladu, že lze důvodně předpokládat, že po schválení a uskutečnění této formy řešení úpadku již dlužníkovi nebude hrozit další insolvenční řízení či likvidace, pokud tak není plánováno (Insolvenční zákon, §348, odst. 2).

2.4.5 Reorganizační plán

Reorganizační plán je základní dokument, který popisuje proces reorganizace. Pro povolení řešení úpadku formou reorganizace jej musí pověřená osoba (dlužník, který má přednostní právo, anebo pověřený věřitel) předložit. Při návrhu na povolení reorganizace může být reorganizační plán jednou z příloh, v této fázi ovšem není vůbec závazný – je třeba, aby jej zodpovědná osoba aktualizovala podle aktuální situace, například s přihlédnutím na finální počet přihlášených věřitelů a výše jejich pohledávek, s přihlédnutím na incidenční spory k pohledávkám, či s přihlédnutím k jakýmkoli jiným změnám, které mohly do té doby nastat. Věřitelé při schvalování plánu by si měli ohlídat zejména jeho proveditelnost – jestli stojí na reálných finančních předpokladech a očekáváních (Kuděj & Alexander, 2014). Problematické však je, že dlužník často může najít insolvenčního správce či auditora, který proveditelnost potvrdí, aniž by přehodnotil plán (Radović & Radulović, 2018)

Plán by měl obsahovat rozdělení věřitelů do skupin dle nakládání s jejich pohledávkami, způsob řešení reorganizace, opatření nutná k realizaci plánu prostřednictvím nakládání s majetkovou podstatou a poskytnutím oprávnění osobám s ní nakládat. Chybět by nemělo, zda bude provoz podniku dále pokračovat – a za jakých podmínek, uvedení osob, které budou reorganizační plán financovat, převezmou dlužníkovy závazky, anebo zajistí jejich plnění ve vztahu k rozsahu takového jednání. Opomenuty by také neměly být informace o dopadu na zaměstnanosti dlužníkovy podniku a údaj o závazcích, které dlužníkovi zůstanou po skončení reorganizace (tj. po splnění reorganizačního plánu).

Údaje z předchozího odstavce slouží k tomu, aby bylo jasné, co reorganizační plán představuje, a o čem tak věřitelé budou hlasovat, o čem bude rozhodovat insolvenční soud. Uvedené údaje mohou mít vliv na úspěšnost reorganizací (Rakyatová, 2013, s. 78). Schválený reorganizační plán

pak je závazný pro další průběh reorganizace. Určuje, jakým způsobem bude proveden, jakým způsobem proběhne restrukturalizace pohledávek a vlastnictví podniku.

2.4.6 Řešení reorganizace

Insolvenční zákon vyjmenovává následující způsoby řešení reorganizace pro inspiraci věřitelů. Konečné řešení v reorganizačním plánu může řešení jakkoli kombinovat, či přijít s jakýmkoli vlastním, které bude splňovat základní požadavky na reorganizaci.

Restrukturalizace pohledávek věřitelů je nejčastější způsob provedení reorganizace (z téměř 50 %, Rakytová, 2013, str. 52). Čtvrtina případů přistoupila na zajištění financování chodu dlužníka a čtvrtina na prodej alespoň části majetkové podstaty. V 53 % případů šlo o změnu ve struktuře majetkové podstaty – ať už vzdání se části dlužnickových aktiv věřitelům (19 %), vydáním akcií či cenných papírů (14 %), či změnou zakladatelských dokumentů či stanov (19 %). Fúze dlužníka s jiným podnikem není příliš častá (3 %, což představují 2 dlužníci).

Reorganizace je nejčastěji financovaná z podnikem generovaných zdrojů (Rakytová, 2013, str. 51) díky nepřerušené ekonomické činnosti a tvorbě zisku, téměř 25 % financování probíhá prodejem aktiv (zejména takových, které neslouží k hlavnímu účelu podniku). Téměř 64 % způsobu zajištění financování ovšem tvoří zdroje třetích stran – nejčastěji úvěry (33 %), faktoring (15 %) či vstup investora (16 %).

Poměr výše pohledávek zajištěných a nezajištěných věřitelů je v rovnováze (Rakytová, 2013, str. 53), jejich počet je však podstatně na straně nezajištěných věřitelů (98 %). To není příliš překvapivé – zajišťují se zejména úvěrové instrumenty či velcí věřitelé, kteří mají dostatečnou sílu a důvěru, aby na to dlužník přistoupil. V konkursu ovšem končí podniky, kde zajištění věřitelé představují 10 % ze všech věřitelů, mají ovšem pouze 28% podíl na velikosti svých pohledávek (Smrčka a kol., 2016, s. 123, citováno v Sprinz a kol., 2019, s. 444). Čísla jsou z různě velkých časových úseků, což může být vysvětlením

pro tento rozdíl, možné však je, že tato odchylka nevznikla náhodou. Nabízí se vysvětlení, že je reorganizace přípustná zejména v případech, kdy zajištěných věřitelů není příliš (díky čemuž je příprava reorganizačního plánu jednodušší) a zároveň mají vysoké pohledávky (což by mohlo předpokládat zájem na pokračování chodu dlužníka například kapitálovým vstupem do něj).

Doba od podání insolvenčního návrhu po schválení reorganizačního plánu soudem je podle Kislingerová a kol. (2010, citováno v Rakytová, 2013) 10,5 měsíce. Od podání insolvenčního návrhu lze očekávat přes 5 týdnů, než bude rozhodnuto o úpadku, které jsou následovány dalšími 10 týdny, než bude reorganizace povolena. Pokud je reorganizace povolena, na plán se obvykle čeká dalších 21 týdnů, soud o schválení plánu rozhodne za dalšího 11,5 týdne. Samotný proces je tedy poměrně zdlouhavý, na datech do roku 2013 se ukazuje, že jde spíše o konzervativní odhad, který je ve většině sledovaných let překonaný (Rakytová, 2013, s. 48). Doba od podání insolvenčního návrhu do schválení reorganizačního plánu má navíc spíše tendenci růst. Jedním z důvodů může být finanční krize, která v daných letech zasáhla českou ekonomiku (ČSÚ, 2021). Největší rozkol mezi očekávanými údaji a skutečnými je pak doba, než je rozhodnuto o úpadku, a doba od povolení reorganizace do předložení aktualizovaného schváleného plánu (Rakytová, 2013, s. 48). U předjednaných reorganizací je doba jednotlivých částí spíše nižší (Voráčková a kol., 2018).

Délka jednotlivých částí se může lišit na individuální úrovni více než 4x (Rakytová, 2013, s. 49), samotná délka trvání může predikovat úspěšnost reorganizace (Rakytová, 2013, s. 59).

2.4.7 Úspěšná reorganizace

Hybnou silou reorganizace je podnikatel, na kterém další kroky podstatně závisejí (Adamus, 2012). Úspěšná reorganizace závisí na udržitelné spolupráci mezi stakeholdery s vyřešením konfliktu jejich zájmů (Mayr, 2015), zejména lze hovořit o aktivní roli skutečných věřitelů a spolupracujících

management s vlastníkem (Kuděj & Alexander, 2014). Reorganizaci literatura bere jako úspěšnou, navýší-li hodnotu dlužníka nad úroveň hodnoty jeho aktiv (Brouwer, 2006). Úspěšnou reorganizaci česká literatura bere v situacích, vezme-li soud na vědomí splnění reorganizačního plánu (Rakytová, 2013). Neúspěšnou reorganizací pak je reorganizace, která byla povolena, ale u které buď nebyl předložený reorganizační plán, anebo byla v průběhu přeměněna v konkurs. Pokud reorganizace nebyla přeměněna v konkurs, ani nebyla dosud úspěšně ukončená, jde o aktivní reorganizaci.

Podíl hrozících úpadků mezi sanací řešených insolvenčních návrhů je pouze zhruba desetina (Rakytová, 2013, s. 44), což může poukazovat na systematický problém – podniky do insolvence míří pozdě, dokonce až o více než 2 roky po skutečném úpadku (Schönfeld, 2019). Tento problém tak častokrát může vylučovat sanační metodu řešení úpadku, jelikož již není co sanovat (což je také jedním z významných důvodů zamítnutí insolvence samotné, jak bylo řešeno v kapitole 2.2.1).

Data potvrzují, že v reorganizacích dosahují věřitelé podstatně vyšší míry uspokojení než v konkursu, nezajištění věřitelé až 14x více (Rakytová, 2013, s. 54). Rakytová ovšem přišla s – možná až příliš – optimistickými čísly, které by mohly být zkresleny tím, že neúspěšné reorganizace v době psaní práce dosud nemusely být skončeny. Schönfeld a kol. (2013) ukazují i v konkursech výrazně nižší míru uspokojení.

V reorganizacích by, stejně jako u ostatních insolvenčních řízení, mohly náklady záviset na rychlosti (v tomto jde o negativní korelaci) (Kuděj & Alexander, 2020; Rakytová, 2013, s. 55, počtu věřitelů (Rakytová, 2013, s. 55), a velikosti majetkové podstaty. Na finském příkladě lze vidět spíše nižší náklady na provedení reorganizace než konkursu, což z části vysvětluje vyšší míru uspokojení věřitelů (Sundgren, 1998).

Důvod úpadku by nemusel mít vliv na úspěšnost reorganizace (Rakytová, 2013, s. 57), předbalená reorganizace však může dosahovat vyšší úspěšnosti (Rakytová, 2013, s. 58). Vyšší doba trvání samotné reorganizace a od rozhodnutí o úpadku do povolení reorganizace by se mohla negativně projevit na úspěšnosti reorganizace. Ze způsobu řešení reorganizace může

mít pozitivní vliv řešení zajištění provozu dlužníka jeho financováním, a vzdání se části dlužnických aktiv ve prospěch věřitelů (Rakytová, 2013, s. 61). Menší pravděpodobnost úspěchu by mohla predikovat restrukturalizace pohledávek věřitelů či prodej alespoň části majetkové podstaty. Sama autorka však připouští, že nemusí jít o zcela jednoznačné údaje. Vysvětlením neúspěchu by v tomto případě mohlo být spíše absence dalších způsobů řešení reorganizace – pouhá restrukturalizace pohledávek nemusí být dostatečná k ozdravě podniku.

Mírně vyšší úspěšnosti dosahují reorganizace, které dosahují vyšší míry podpory mezi věřiteli (Rakytová, 2013, s. 62), dlužnické návrhy na povolení reorganizace a připravené reorganizační plány by mohly dosahovat vyšší míry úspěšnosti (Rakytová, 2013, s. 63). Pokud dlužník aktivně přispívá svoji činností k navrácení půjčky bance, lze u ní očekávat, že nebude minimálně úspěšnosti reorganizace bránit (Mayr, 2015). V reorganizacích, které se v průběhu překlopí na konkurs, mohou mít dominantní zastoupení velikostí pohledávek nezajištění věřitelé (79 % proti 21 % u zajištěných, Rakytová, 2013, s. 66). Na příkladu ze Srbska lze pozorovat, že věřitelé mohou podporovat plány z důvodu neochoty akceptovat ztrátu či kapitálový vstup do dlužníka, a to i přesto, že nejsou proveditelné (Radović & Radulović, 2018). To by odpovídalo očekávání dle Kahnemanovy (2011) Prospektové teorie – nezajištěným věřitelům hrozí vysoká ztráta, a proto nemají problém riskovat s vidinou, že by ji mohli snížit. Takového jednání by se mohli dopouštět i tehdy, kdyby byla vyšší pravděpodobnost neúspěchu a očekávaná hodnota tohoto jednání by byla nižší než v případě konkursu. Toto jednání může v důsledku přinést nižší uspokojení zajištěných věřitelů, než by dosáhli v případě okamžitého konkursu (Rakytová, 2013, s. 67). Možná právě proto zajištění věřitelé nejsou indiferentní ke způsobu řešení. V reorganizacích, kde mají zajištění věřitelé vyšší podíl na celkových závazcích dlužníka by také mohli mít větší slovo (zajímavé by bylo tento údaj porovnat s počty těchto věřitelů).

Počet incidenčních sporů ani odvolání insolvenčního správce věřiteli spíše vliv na úspěšnost reorganizace nemá (Rakytová, 2013, s. 69). Návrh přeměny

reorganizace v konkurs padá ve většina případů na břímě dlužníka či soudu, insolvenční správce návrh podal pouze ve 13 % případů a věřitelé pouze z 10 % (Rakytová, 2013, s. 77).

Na úspěšnost předjednaných reorganizací může mít vliv finanční zdraví podniku, zejména zhodnocené indexem IN95 (Voráčková a kol., 2018). Ukazuje se totiž, že významné množství závazků po splatnosti dva až tři roky před vyhlášením úpadku mohou predikovat úspěšnost. Oproti tomu indexy IN05 a IN99 spíše úspěšnost reorganizací nepredikují. Výše plánované míry uspokojení nezajištěných věřitelů by mohla mít vliv na úspěšnost předjednaných reorganizací či alespoň jejich délku. Nezajištění věřitelé měli získat u dokončených řízení průměrně 20,3 %, zatímco průměr všech řízení byl 27 %. S rostoucím očekávaným výnosem z řízení tak může růst délka řízení, jelikož bude trvat déle, než bude dlužník schopen si v rámci provozu svého podniku na uspokojení vydělat. Skutečná míra uspokojení zhruba odpovídala očekávané. Moratorium dlužníkům nepomáhá úspěšně dokončit úpadek řešený předjednanou reorganizací. Výsledky z finských reorganizací ukazují na odvětvově-přizpůsobenou úroveň provozní marže a aktiv dlužníka (Sundgren, 1998).

2.5 Insolvenční a obchodní rejstřík

Za Obchodní rejstřík v České republice odpovídá Ministerstvo spravedlnosti a je ze své podstaty veřejný. Umožňuje všem získat na webových stránkách or.justice.cz získat informace nejen o platných údajích právnické osoby (jako např. název, sídlo, předmět podnikání, základní kapitál, statutární orgán, vlastnictví), ale i údajů historických od založení dané právnické osoby. Součástí je i Sbírka listin, do které soud vkládá důležité dokumenty, zejména ty, které mají vliv na změny v obchodním rejstříku či nakládání s majetkem osoby (jako např. zakladatelská listina, společenská smlouva, smlouvy o převodu podílu, apod). Veřejné jsou i účetní výkazy či výroční zprávy, které by měla osoba na soud pro zveřejnění do Sbírky listin zasílat. Obchodní rejstřík tak může sloužit pro vytvoření si základního

povědomí o právnických osobách. Jelikož však sám o sobě obsahuje podstatné množství informací a dokumentů, není vhodným portálem pro zveřejnění obrovského kvanta informací z insolvenčního řízení. Pro ukázkou, podnik Vítkovice Heavy Machinery a.s. má k 5. 5. 2021 ve Sbírce listin 153 dokumentů, v insolvenčním řízení týkající se povolené reorganizace (KSOS 37 INS 4078 / 2018) jich však obsahuje 1179. Kdyby tedy měly být všechny dokumenty zveřejněné i ve Sbírce listin, ostatní dokumenty by zcela zapadly.

Detailní akce jako např. přihlášení pohledávky věřitelem jsou navíc relevantní pouze a právě pro dané insolvenční řízení a není tak potřeba, aby byly v obsahu Sbírky listin. Určité části insolvenčního řízení se do Sbírky listin dostanou, je to ovšem pouhý zlomek všech dokumentů. Obchodní rejstřík by ani nemohl být místem pro zobrazování informací z insolvenčních řízení, jelikož do insolvence se může dostat i podnik – fyzická osoba, a navíc i fyzická osoba samotná (která ovšem není v oblasti zájmu této práce).

I proto zde existuje Insolvenční rejstřík, který obsahuje seznam insolvenčních správců, dlužníků, a insolvenční spisy (Insolvenční zákon, §419, odst. 2). Je ze zákona, obdobně jako obchodní rejstřík, veřejně přístupný (Insolvenční zákon, §419, odst. 3). Výjimky z přístupnosti jsou zákonem stanovené výjimky, jako např. možnost zakrytí údajů fyzické osoby na její žádost, obchodní know-how, detailní informace o dlužníkovi, které by mohla využít konkurence (ačkoli ta může využít i to, co součástí insolvenčního rejstříku je; Insolvenční zákon, §422). Pro dlužníka to tedy znamená již dříve zmíněné riziko, které by mohl představovat byť i neoprávněný insolvenční návrh pro další provoz dlužníka. Toto riziko však může být přeceňované (Vítková & Zezulka, 2020).

Insolvenční soud představuje pouze dočasný prostor k uchovávání materiálů – dlužník je totiž při splnění určitých podmínek z rejstříku vyškrtnut. Zejména důležité pro dlužníka může být vyškrtnutí z rejstříku při skončení řízení podle §142 Insolvenčního zákona, na základě kterého není úpadek vůbec vyhlášen (pro vady, zpětvzetí, či neopodstatněnost), což snižuje potenciální dopad šikanózních návrhů. Po pěti letech od nabytí právní moci rozhodnutí, podle kterého bylo skončeno insolvenční řízení soud dlužníka

ze seznamu dlužníků vyškrtne a dosavadní údaje zneprístupní (§425 Insolvenčního zákona). To představuje překážku pro výzkum v oblasti insolvenčních řízení, jelikož zamítnuté návrhy a rychle ukončená insolvenční řízení z rejstříku vypadnou rychle. Zůstávají totiž ta řízení, která jsou příliš složitá či (dosud) neúspěšná, což může zkreslovat výsledky. Některé informace je sice možné získat i z obchodního rejstříku, ale ty samy o sobě nejsou dostatečné pro doplnění detailní analýzy. Výzkumníci, kteří to s dlouhodobou analýzou dat z insolvenčních řízení myslí vážně, by si tak měli historická data spíše uchovávat sami, aby k nim poté mohli přistupovat a mít relevantní údaje ke svým analýzám.

Pro získání dat z insolvenčního rejstříku je možné v podstatě pouze prostřednictvím formuláře na webových stránkách, jelikož API od Ministerstva je funkcionalitou značně omezené a některé funkce postupně ubývají (Ministerstvo spravedlnosti, 2021). V API je možné zadat jednotlivé zájmové akce, ovšem nejde několik akcí v jednom dotazu. Také není možné vyfiltrovat si např. všechna insolvenční řízení, u kterých bylo zažádáno o insolvenční návrh, tyto (a další) inference jsou v režii výzkumníka, což dále ztěžuje práci a může vytvářet drobné odchylky od výsledků jednotlivých výzkumníků. Ti se liší, avšak spíše minimálně; významně nižší počet reorganizací však udává samo Ministerstvo spravedlnosti, přičemž samo potvrzuje, že jejich údaje jsou podhodnocené (Marian, 2019). Při sběru dat je také nutné vzít do úvahy další technické informace, jako např. fakt, že maximální počet dní ve vyhledávaném dotazu pouhých 30 dní (a nikoli alespoň celý měsíc) a je až max. 400 výsledků na dotaz, na příliš obecné dotazy i s dotazem na výsledky jednoho dne tak není možné získat žádné údaje.

3 Metodika

V této sekci je popsáno, jak bylo přistupováno ke sběru dat, jak se data liší v porovnání s předchozími studiemi, a jaké hypotézy budou v praktické části testovány.

3.1 Sběr dat

Data o reorganizacích jsou posbírána přímo z insolvenčního rejstříku prostřednictvím skriptu psaném v jazyce Swift. Syrová data jsou ukládána ve formátu JSON, v jednom poli (anglicky Array) seznam dlužníků a jejich odvětví, ve druhém poli seznam všech řízení s identifikací detailu řízení a údajů dlužníka, a v mapě (anglicky Dictionary) jsou uloženy detaily řízení, od jednotlivých kódů akcí s adresami na dokumenty z insolvenčního rejstříku, přes insolvenčního správce, navrhovatele insolvenčního řízení, až po spisovou značku. Výstupy jsou exportovány ve formátu CSV, přičemž základní analýza řízení a jednotlivých skutečností probíhá přes for cyklus. Vzhledem k potřebě zobrazit si detail výsledků či manuální opravě či vložení některých údajů (například navrhovatele insolvenčního řízení či přidání zcela nového insolvenčního řízení u těch reorganizací, které se již v insolvenčním rejstříku nenacházejí), byla vytvořena i jednoduchá aplikace s grafickým uživatelským rozhraním pro operační systém macOS. Ukázka aplikace se nachází v Přílohách 1-3.

Detail jednotlivých řízení Seznam všech reorganizací, či pokusů o ně, v České republice byl získaný opakovaným vyhledáváním dat v 10 denních intervalech od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2020 ve formuláři na adrese <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>.

Rozhodné pro vytipování souboru podniků je přítomnost akcí *návrh na povolení reorganizace* a *insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení reorganizace*. Tyto akce pokrývají běžný návrh na povolení reorganizace jako způsobu řešení úpadku a insolvenční návrh podaný s již žádaným způsobem řešení – s žádostí povolení předbalené reorganizace. Tyto akce byly kvůli

chybám v údajích insolvenčního rejstříku (ať už na straně špatného zadání soudem či zaslání špatného nebo nedostatečného dokumentu dlužníkem) doplněny o akce „Usnesení o úpadku spojené s povolením reorganizace“ a „Usnesení o povolení reorganizace“, které se měly objevit v každé povolení reorganizaci. Přidání těchto akcí našlo dalších 6,5 % případů.

Průběh insolvenční řízení byl zjištěn na základě detailových stránek jednotlivých řízení v insolvenčním rejstříku. Ze souborů podniků jsou odstraněny ty subjekty, které jsou v něm pouze omylem – u kterých byla zadána akce „insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení reorganizace“ chybně, avšak bylo tím myšleno oddlužení. Subjekty jsou rozpoznávány přes dva parametry. Hlavním parametrem je následné povolení oddlužení dlužníka. Sekundárním pak je absence dlužníkovy identifikačního čísla osoby.

Pro automatizaci získávání informací o insolvenčním řízení je použito automatické rozpoznání zadaných akcí (podle jejich identifikačního čísla ve formátu *I_čísloAkce*), na základě kterých vychází další podniků viz níže. Základní informace o podniku jsou používány z insolvenčního rejstříku, obchodního rejstříku, a databáze Bisnode Magnusweb. Informace, které nebyly možné získat z detailu insolvenčního řízení byly zjištěny z PDF dokumentů, které jsou uvedeny jako přílohy jednotlivých akcí.

Pro úspěšný sběr dat je vhodné připravit testy, které potvrdí funkčnost insolvenčního rejstříku a jeho částí – mnohdy se totiž stávalo, že rejstřík samotný byl v údržbě, či se jeho stránky po dobu několika minut až hodin vůbec nenačítaly. Chyby serveru při načítání stránek jsou poměrně časté, pro což byl proces stahování dat a zadávání dotazů uměle zpomalen uspáním procesu mezi jednotlivými dotazy, což omezilo množství chyb. I přesto však bylo v některých náhodných případech vhodné opakovat dotazy tak, aby byly zjištěny všechny očekávané výsledky. Chybové hlášky serveru při načítání se týkaly nejen výsledků vyhledávání dotazů, ale i načítání jednotlivých detailových stran řízení či odkazů na jednotlivé dokumenty.

Informace o subjektu, který podal insolvenční návrh, byly zjištěny z dokumentů insolvenčních návrhů, u řízení, ze kterých byla data sesbírána pouze z obchodního rejstříku pak tento údaj mohl být zjištěn i z jiných

dokumentů, pokud tato informace byla k dispozici.

Za zahájené reorganizace v této práci se považují ta insolvenční řízení, ve kterých byla provedena akce *usnesení o úpadku s povolením reorganizace* a *usnesení o povolení reorganizace*. Podnik také musí projít *usnesením o schválení reorganizačního plánu* a *usnesením o schválení zprávy o reorganizačním plán plánu*. Insolvenční řízení, u kterých se tato akce nenachází, se tedy za zahájené reorganizace nenachází, a je s nimi nakládáno pouze jako o neschválených návrhů k řešení úpadku reorganizací. U těchto řízení bude sledovaný důvod, proč reorganizace nebyla zahájena, a v jaké fázi tak příčina nastala. Relevantní akce pro tyto důvody jsou *odmítnutí návrhu na povolení reorganizace pro opožděnost*, *opoždění návrhu na povolení reorganizace pro vady*, *usnesení o zamítnutí návrhu na povolení reorganizace*, a *usnesení o neschválení zprávy o reorganizačním plánu* (které nebylo následováno opětovným podáním a jejím schválením). Insolvenční návrh na povolení reorganizace pak navíc může obsahovat vady, mohou existovat další obecné důvody k zamítnutí či odmítnutí návrhu, nebo majetek dlužníka nemusí být dostatečný pro zahájení insolvenčního řízení.

Úspěšně dokončené reorganizace jsou ty, u kterých bylo insolvenčním soudem sděleno *usnesení o vzetí na vědomí splnění reorganizačního plánu*. Tento pohled byl použit i v předchozích analýzách (Richter, 2010, 2011; Rakytová, 2013), díky čemuž je možné výsledky porovnat s předchozími studiemi.

Neúspěšné reorganizace budou sledovány podle příčin jejich neúspěchu či fází ve kterých se řízení nacházelo, zejména prostřednictvím *usnesení o přeměně reorganizace v konkurs*.

V rámci jednotlivých hypotéz byl zkoumaný vstup státního zastupitelství do insolvenčních řízení, ve kterých bude figurovat pouze s informací vstoupil a nevstoupil. Samotný vstup státního zastupitelství nemusí představovat závažný problém v oblasti hospodaření podniku (a už vůbec neslouží jako žádný důkaz trestného činu, o tom rozhoduje trestní soud), avšak může být předpokladem jistých napjatých vztahů dlužníka se svými věřiteli, což může predikovat potenciální neúspěch celého řízení. Obdobně bylo přistupováno ke změně insolvenčního správce.

3.2 Datový vzorek analýzy

Vzhledem k podstatným odlišnostem dostupnosti dat v insolvenčním (a také obchodním) rejstříku je následující text rozdělen na 2 kapitoly - před rokem 2014 a po něm.

3.2.1 Soubor 2014 – 2020

Marian (2019) provedl analýzu reorganizací po roce 2014 a představuje odrazový můstek k porovnání správnosti dat. Automatizovaný sběr dat je označený jako „Vlastní výzkum“ v tabulce č. 1. Zde jsou vidět podstatné odlišnosti mezi počtem reorganizací co udává Marian.

Rozdíl byl řešen manuálním způsobem, v tomto případě byly zjištěno další proběhlé reorganizace díky kontrole s neveřejným seznamem povolených reorganizací od doktora Schönfelda, který jej verifikoval s Ministerstvem spravedlnosti. Vlastní výzkum doplněný o tyto rozdíly představuje řádek „Upravený vlastní výzkum“. Šlo o úspěšné reorganizace, které byly ukončeny bez větších obtíží poměrně záhy, jejich údaje tak byly vymazány z insolvenčního rejstříku. Vzhledem k úspěšnosti těchto reorganizací však ani jedna z daných právnických osob nebyla zrušena, díky čemuž bylo možné získat relevantní údaje z obchodního rejstříku – informace o insolvenčním správci, datu prohlášení úpadku, povolení reorganizace, schválení plánu, a vzetí na vědomí splnění plánu. Plné informace k daným řízením však chybí, a proto budou použity pouze v omezeném rozsahu pro ta zjištění, u kterých bylo možné získat dostatek dat. Údaje, které nebylo možné získat z obchodního rejstříku a které měl uvedený Marian (2019) ve svém datovém setu, byly použity od něj.

V seznamu jsou stále vidět rozdíly oproti datům Mariana (2019). V roce 2014 komunikuje o jednu reorganizaci méně, v roce 2015 pak o jednu více. V tomto případě šlo o jeho chybu, která vznikla nesprávným pochopením průběhu insolvenčního řízení podniku JIP - ENERGO Větrní, a .s., u které byl

třeba manuální zásah už v případě vlastního výzkumu – zde byl totiž soudem prohlášený úpadek i s konkursem, avšak Vrchní soud takové rozhodnutí zvrátil ve své zprávě z 10. 9. 2014, zatímco Marian tvrdí i ve svých datech, že šlo o 24. 4. 2015 (Marian, 2019, s. 142). Žádná zpráva v tento den se však v rejstříku nenachází. Další rozdíl je vidět na datech z roku 2017, kdy Marian uvádí 21 případů. Není však jasné, jak k tomuto číslu dospěl, jelikož ani ve svém datovém setu se 21 reorganizací nenachází – je jich pouze 19, což je číslo, ke kterému upravený vlastní výzkum dospěl také.

Od druhé půlky roku 2019 chybí výzkum, který by popisoval seznam reorganizací, není proto s čím porovnávat. Vzhledem však k tomu, že v letech 2015–2018 bylo vlastním výzkumem získáno přes 96 % reorganizací, v roce 2017 to bylo 100 %, a vzhledem k průměrné délce řízení, se dá očekávat, že se reorganizace od tohoto roku nestihly dokončit, a jde tak o všechna sanační řízení v těchto letech.

Pro analýzu dat z let 2014 – 2020 budou použity výsledky z upraveného vlastního výzkumu.

Tabulka 1: Počet reorganizací v letech 2014 – 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Marian (2019)	30	18	27	21			
Schönfeld	31	17	27	19	17	11	
Vlastní výzkum	25	16	26	18	17	16	10
Upravený vlastní výzkum	31	17	27	19	17	16	10

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku, Obchodního rejstříku, Marian (2019), Schönfeld (pouze částečná data za 2019), analýza: vlastní

Návrhy na povolení reorganizací jsou nasbírány pouze automaticky z insolvenčního rejstříku, jejich seznam byl navýšený o povolené reorganizace, které jsou navíc v upraveném vlastním výzkumu. Z toho důvodu je možné, že mohou některé návrhy chybět, míra takto opomenutých žádostí se může i mezi lety lišit, zejména pokud jde o řízení, která byla rovnou zastavena, či se vyřešila rychle uskutečněným konkursem.

Tabulka 2: Počet insolvenčních návrhů v letech 2014 – 2020

Rok povolení reorganizace	Insolvenční návrhy spojené s návrhy na povolení reorganizace	Ostatní návrhy na povolení reorganizace	Celkem povolených reorganizací
2014	18	21	39
2015	23	15	38
2016	13	49	62
2017	11	17	28
2018	12	11	23
2019	15	14	29
2020	16	14	30

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku a Obchodního rejstříku, analýza: vlastní

3.2.2 Soubor 2008 – 2013

Zatímco automatický sběr dat z insolvenčního rejstříku v letech 2014 – 2020 našel většinu řízení, povolené reorganizace v letech 2008 – 2013 by se neobešly bez seznamu od doktora Schönfelda. Rozdíly mezi vlastním výzkumem a daty od něj jsou zejména v letech 2008–2011, ve kterých v rejstříku zbylo méně než 70 % řízení, což se projevilo zejména v letech 2008 a 2009. Jde zejména o řízení, ve kterých byla reorganizace ukončena v relativně krátké době, ať už splněním reorganizačního plánu (častější), tak překlopením do konkursu. Do upraveného vlastního výzkumu se nedostaly možné reorganizace slovenských firem Slovenský hodváb, a.s. KORDSERVICE SK, o kterých nebylo nalezeno nic ani v obchodním rejstříku. Rakytová (2013, s. 49) však tyto reorganizace zaznamenala, z grafu je možné vyčíst, že byl úpadek zjištěn dříve než za čtvrt roku od zahájení insolvenčního řízení.

Nabízí se porovnání s daty od Rakytové (2013, tabulka 3), jejíž práce přinesla nejrobustnější sběr dat reorganizací do této doby. Ve všech sledovaných letech jsou nasbírané výsledky podobné či shodné, jelikož však Rakytová nezveřejnila svůj datový set, není možné zjistit, jaké reorganizace Rakytové chybí. Vzhledem k manuálnímu pročítání dat z obchodního

rejstříku by však měly být správné hodnoty z upraveného vlastního výzkumu.

Tabulka 3: Počet reorganizací v letech 2008 – 2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rakytová (2013)	5	15	19	16	16	
Schönfeld	6	16	19	17	17	12
Vlastní výzkum	1	8	13	10	15	9
Upravený vlastní výzkum	6	14	19	17	17	12

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku, Obchodního rejstříku, Rakytová (2013), Schönfeld, analýza: vlastní

Návrhy na povolení reorganizace jsou v těchto letech významně problematictější – v tabulce níže je porovnání s výsledky od Rakytové (2013), kdy mnohé návrhy se nepodařilo vůbec dohledat (pokud totiž nebyly povoleny a byly vymazány z rejstříku, kvůli čemuž je není možné dohledat), a vzhledem k absenci detailních výstupů z insolvenčního rejstříku se také nepodařilo vždy zjistit, u kterých insolvenčního návrhů byl součástí návrh na povolení reorganizace. Vzhledem k tomu, že žádostí z těchto let je méně než v letech 2014 – 2020, v analýze časových řad budou použita čísla od Rakytové. Výsledky také ukazují, že se nepodařilo správně identifikovat informace o předbalených reorganizacích.

Tabulka 4: Počet návrhů a porovnání 2008-2013 proti Rakytové (2013)

Rok povolení reorganizace	Insolvenční návrhy spojené s návrhy na povolení reorganizace	Ostatní návrhy na povolení reorganizace	Celkem povolených reorganizací
2008	1 (-5)	9 (3)	6 (1)
2009	5 (-5)	18 (-6)	14 (-1)
2010	2 (-3)	23 (-3)	19 (0)
2011	17 (-6)	16 (-1)	17 (1)
2012	12 (-9)	17 (-6)	17 (1)
2013	12	19	12

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku, Obchodního rejstříku, Rakytová (2013),

3.3 Testované hypotézy

V sekci výsledky budou postupně testovány následující hypotézy, které vycházejí ze současného poznání v oblasti insolvenčních řízení a reorganizací:

1. Doba trvání sanačních řízení

- a. Celková doba od podání insolvenčního návrhu do jeho schválení v průběhu času klesá
- b. Doba od podání insolvenčního návrhu do rozhodnutí o úpadku klesá
- c. Doba od rozhodnutí o úpadku do povolení reorganizace klesá
- d. Doba od povolení reorganizace do ukončení reorganizace klesá

2. Počet sanačních řízení

- a. Počet reorganizací nevykazuje trend
- b. Počet návrhů na reorganizaci nevykazuje trend
- c. Počet žádostí o reorganizaci a schválených reorganizací negativně koreluje s ekonomickým růstem se zpožděním
- d. Revizní novela měla za následek navýšení počtu reorganizací

3. Úspěšnost reorganizací

- a. Fáze reorganizace před schválením reorganizačního plánu jsou stejně dlouhé u úspěšných i neúspěšných řízení
- b. Úspěšně trvající reorganizace dosahují stejné délky trvání jako neúspěšné
- c. Délka průběhu úspěšných reorganizací je nižší jak u neúspěšných
- d. Místně příslušný soud nemá vliv na úspěšnost reorganizací
- e. Změna insolvenčního správce negativně koreluje s úspěšností reorganizace
- f. Kombinace způsobů řešení reorganizace koreluje s jejím úspěchem
- g. Dlužnický insolvenční návrh dosahuje stejné úspěšnosti

reorganizace jako věřitelský

- h. Využití moratoria predikuje nižší úspěšnost reorganizace
- i. Vstup státního zastupitelství do řízení negativně koreluje s úspěšností reorganizace
- j. Odvětví podniku nemá vliv na úspěšnost reorganizací

4 Výsledky

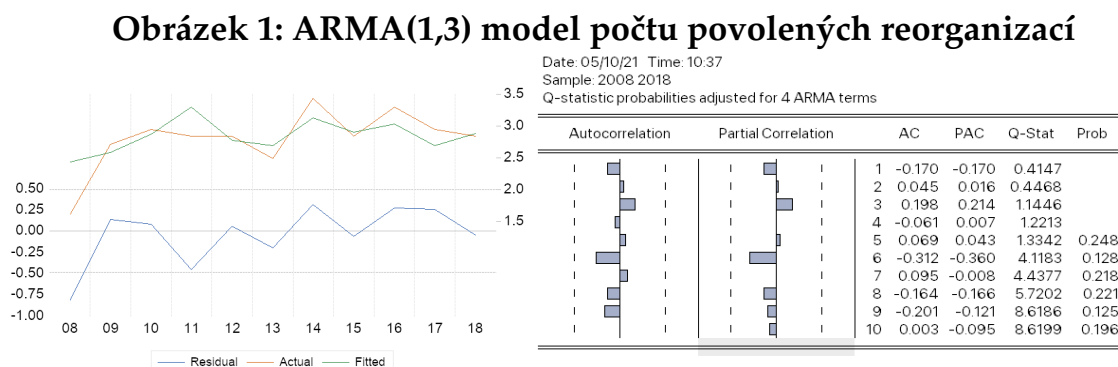
Jednotlivé výsledky jsou rozděleny do tří hlavních sekcí – hypotézy zaobírající se časovými řadami počtu reorganizací, hypotézy zaobírající se časovými řadami délek řízení, a hypotézy faktorů, které by mohly mít vliv na úspěch reorganizace.

4.1 Analýza počtu reorganizací

V této části jsou výsledky analýzy trendů počtu reorganizací a návrhů na povolení reorganizací, vlivu Revizní novely na tyto počty, a vlivu ekonomické situace v zemi představenou HDP. Cílem analýzy v této části není vytvoření jednoho predikčního modelu počtu reorganizací, ale vytvořit co nejlepší modely, které budou schopny popsat průběh chování trendu časových řad.

4.1.1 Počet reorganizací

Počet povolených reorganizací v zemi nevykazuje statisticky významný trend ($p = 0,7735$). V roce 2014 a 2016 je sice možné zachytit vyšší množství reorganizací než v okolních letech, po nich se však situace ustálila a počty mírně klesají. Nejlépe na testovacích datech 2008-2018 časovou řadu popisuje model logaritmu počtu reorganizací ARMA(1,3) s hodnotou Durbin-Watsonovy statistiky 1,8, MAE na hodnotě 0,257, MAPE 9,2996. Pohled na graf reziduí potvrzuje, že by mohlo jít o spolehlivý model.

Zdroj: Data z Insolvenčního a Obchodního rejstříku, analýza vlastní

Ještě vyšší hodnotu Durbin-Watsonovy statistiky (1,94) a při platnosti nulté hypotézy o stacionaritě ($p = 0,58$) lze dosáhnout v procesu AR(3) na testovacích datech 2009–2018, tj. při vyřazení roku 2008, ve kterém se počtem povolených reorganizací vymyká.

Ani počet návrhů na povolení reorganizace nevykazuje ve sledovaném období trend ($p = 0,8749$), nejlépe situaci popisuje logaritmovaný model ve formě AR(2) procesu. Rezidua opět nevykazují zásadní problém, Durbin-Watsonova statistika dosahuje 1,76. Stejně jako při počtu povolených reorganizací, v případě vypuštění roku 2008, který se zásadně odchyluje od ostatních let, což může být dané novostí daného zákona, p hodnota stoupne na 0,9. Nejlépe data v tomto případě vysvětluje proces AR(1) nelogaritmované časové řady.

Oba výsledky tak podporují předchozí hypotézu od Rakytové (2013) na větším vzorku dat. Ukazuje se, že Insolvenční zákon z roku 2008 nepřinesl zásadní navýšení množství reorganizací, a to ani přesto, že to bylo jedním ze záměrů zákonodárců při jeho tvorbě. Čísla reorganizací nerostou navzdory tomu, že čísla insolvenčních řízení narůstají. Je nejasné, jakým způsobem je ovlivnilo moratorium, které některé podniky využily v roce 2020 (Sigmund, 2020), což může vyústit ve větší množství insolvenčních řízení, a potažmo také reorganizací, zejména v dalších vlnách COVIDu (Kuděj, 2020). Slabší čísla roku 2020 a i roku předchozího však nehrají ve skladbě modelů roli, jelikož byl tvořen na testovacích datech do roku 2018. Na grafu tak je sice možné mírný růst pozorovat, ten však není statisticky významný. Další výzkumy by se mohly zaměřit na to, zda je možné, že jsou výsledky ovlivněny holdingovými insolvenčními návrhy – jako příklad lze uvést Vítkovický holding, případně skupinu firem CITY DECO a CITY ELEMENT či potenciálně jiné, kdy jeden holding s vícero společnostmi může při tak malém počtu reorganizací s čísly skutečně zamávat, bylo by vhodné se podívat na to, zda pro porozumění trendu by nebylo vhodné tyto podniky brát jako jedno řízení a snížit tak jejich význam. Obdobně lze jednat i pro analýzu úspěšnosti úspěšnost.

4.1.2 Vliv HDP

Na pětiprocentní hladině významnosti se potvrdila negativní závislost počtu návrhů na povolení reorganizace na logaritmus hrubého domácího produktu se zpožděním 2 ($p = 0,0422$). Nejlepším se ukazuje model ADL(0,3), který nevykazuje autokorelaci reziduí ani na grafu reziduí, ani na jejich korelogramu. Durbin-Watsonova statistika je na úrovni 2,377.

Pro počet povolených reorganizací nejlepších výsledků dosahuje model ADL(1,2), jehož hodnota Durbin-Watsonovy statistiky dosáhla 2,28. Na 5% hladině významnosti je možné přijmout hypotézu o závislosti počtu povolených reorganizací na výši reálného HDP příslušného roku ($p = 0,019$) a negativně na výši HDP roku předchozího ($p = 0,0155$).

U obou časových řad jde o očekávaný výsledek negativní závislosti se zpožděním, jak bylo očekáváno – ukazuje se tedy, že s poklesem HDP o jeden rok později může růst počet povolených reorganizací a o dva roky později růst i počet návrhů na povolení reorganizace. Právě dva až tři roky jsou období, po které podniky bývají v úpadku, aniž by zahájily insolvenční řízení (Schönfeld a kol., 2019). Zajímavé je, že počet povolených reorganizací roste rychleji než počet návrhů na povolení reorganizace – tento fenomén by bylo vhodné analyzovat do většího detailu, možné je například vysvětlení, že při ztrátách v uplynulém roce mají věřitelé snahu více riskovat a získat tak svůj ztracený kapitál, jak by bylo očekávané od Kahnemanovy (2011) Prospektové teorie. Vysvětlením statisticky významní pozitivní závislosti počtu povolených reorganizací na hrubý domácí produkt daného roku může být, že v případě zlepšení situace na trhu se i lepší schopnost podniku generovat přidanou hodnotu, a zvýší se tak pravděpodobnost going concern, například zvýšenou spotřební či investiční aktivitou.

4.1.3 Revizní novela

Tato analýza navazuje analýzu časových řad počtu povolených reorganizací a návrhů na povolení reorganizací, do kterých byla doplněna binární proměnná „REVIZNINOVELA“, která nabývá hodnot 0 a 1. Od roku 2014 dosahuje hodnoty 1, zatímco do roku 2014 mají v časové řadě všechny hodnoty 0.

U počtu povolených reorganizací dle roku této skutečnosti lze s proměnnou revizní novely dosáhnout nejlepších výsledků s využitím proměnných počet předcházejícího roku, logaritmovaná hodnota HDP toho roku a roku předchozího. V modelu jsou statisticky významné vlivy počtu reorganizací předcházejícího roku ($p = 0,05$) a revizní novely ($p = 0,018$) s možnou negativní závislostí na logaritmované HDP předcházejícího roku ($p = 0,075$). Modelu se daří vysvětlovat podstatnou část dat (R^2 dosahuje hodnoty 0,8, a nastavené R^2 0,7), a dosahuje hodnoty 2,21 v Durbin-Watsonově statistice. Revizní novela statisticky významně může přinášet 12,7 povolených reorganizací ročně se standardní chybou 4,1.

Revizní novela v regresním modelu s HDP (ADL(0,3)) nemá statistický významný vliv na počet návrhů na povolení reorganizace dle roku návrhů ($p = 0,36$). To není překvapivá informace, jelikož návrhy je možné podat i k dříve započatým řízením, u kterých ještě nebylo rozhodnuto o způsobu řešení úpadku. To je ovšem problém i předchozího zjištění – mezi počtem povolených reorganizací se nacházejí i takové, na které by zavedení Revizní novely nemělo mít vliv – u dlužníků, které se staly díky Revizní novele nadlimitními, si nelze představit, že by dané legislativy mohli využít, jelikož při prohlášení úpadku by bylo automaticky rozhodnuto o způsobu řešení úpadku konkursem.

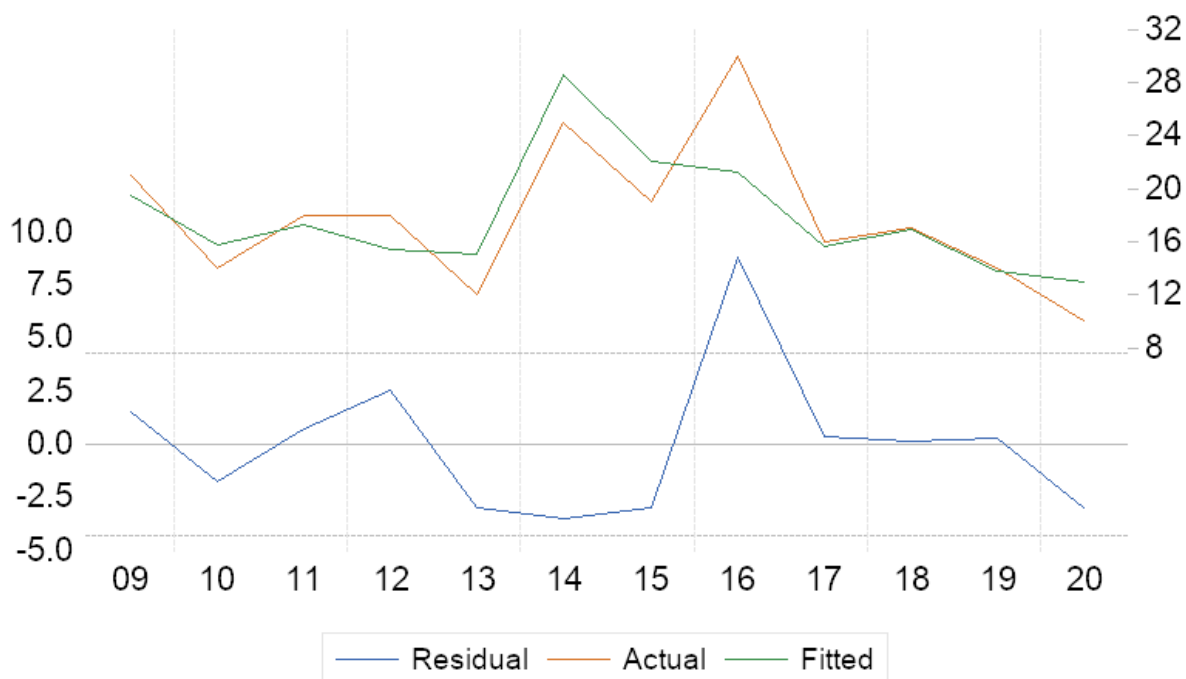
Marian (2019) situaci vyřešil vytvořením „zkráceného vzorku“ povolených reorganizací, který vznikl odstraněním některých historických řízení z plného vzorku. Tím je sice možné získat skutečný počet reorganizací, na který měla vliv čistě Revizní novela, avšak výsledek bude zcela jistě vychýlený – při porovnání s předchozími lety totiž podle Mariana Revizní novela nové

reorganizace nepřinesla (což je pochopitelné, jelikož data z předchozích let použil úplná, navíc jde pouze o rozhodnutí od stolu a nikoli statisticky vyhodnocené).

Počet povolených reorganizací podle roku usnesení o úpadku by mohlo představovat přesnější metriku ke zjištění skutečného vlivu Revizní novely. Sice ani ta není zcela bezchybná, zejména by se dalo spekulovat, zda tím nebude podhodnoceny počty povolených reorganizací v roce 2020. Na datech se však toto vychýlení neprojevuje (což je dané zejména tím, že data byla v průběhu tvorby této práce analyzovaná naposledy v půlce dubna).

Časová řada počtu reorganizací podle roku úpadku dosahuje o 8 reorganizací méně v letech 2014-2020. Nejlepší výsledky dodává model s parametry počet reorganizací podle předcházejícího roku usnesení o úpadku ($p = 0,3$), logaritmované HDP ($p = 0,82$), logaritmovaného HDP předcházejícího roku ($p = 0,66$), a proměnná revizní novely ($p = 0,05$). U modelu lze na 5% hladině významnosti přijmout hypotézu o vlivu revizní novely, počet reorganizací podle roku úpadku by po jejím zavedení měl být navýšen o 12,9 reorganizací se standardní chybou 5,6. Střední hodnota tohoto odhadu je zhruba srovnatelná s předchozím modelem s počtem reorganizací podle roku povolení reorganizace. Standardní chyba je větší z důvodu, že se nepodařilo vytvořit komplexnější predikční model, který by byl schopen vysvětlit větší množství dat. R^2 dosahuje hodnoty 0,62 a nastavené R^2 0,4. V modelech, ve kterých bylo dosaženo statisticky významných hodnot vlivu HDP však existovala silná pozitivní autokorelace reziduí, znevěrohodňující validitu takových modelů. Durbin-Watsonova statistika použitého modelu byla 2,1. Přesto i tento model určité autokorelace dosahovat může (viz obr. 2).

Obrázek 2: Model revizní novely podle roku úpadku

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku, analýza vlastní

Předchozí časové řady však v sobě neměly 2 reorganizace, které se nacházejí jak v seznamu od doktora Schönfelda, tak v práci Rakytové (2013), SLOVKORD a KORDSERVICE. Model postavený na časové řadě reorganizací podle roku usnesení o úpadku s navýšením 2 reorganizací v roce 2009, dosahuje nižší jistoty pro zamítnutí H_0 ($p = 0,0562$), což ovšem může být dané rokem 2020, kdy se mohly projevit efekty a) moratoria v roe 2020 (Sigmund, 2020), a b) všechny reorganizace se dosud nestihly schválit u úpadků za rok 2020. Model postavený na časové řadě do roku 2019 však ukazuje na statisticky významné hodnoty revizní novely ($p = 0,0038$), logaritmovaného HDP ($p = 0,0286$), a logaritmizovaného HDP předcházejícího roku ($p = 0,0487$). U revizní novely lze v modelu dokonce očekávat navýšení o 21,8 reorganizací ročně po zavedení Revizní novely.

Na základě zjištění všech modelů – jak modelu časové řady povolení reorganizací podle roku povolení, modelu časové řady podle roku usnesení o úpadku, i modelu časové řady podle roku usnesení o úpadku s navýšením

chybějících dvou podniků – je možné na 5% hladině významnosti tvrdit, že revizní novela skutečně mohla přinést vyšší počet reorganizací a své uplatnění v predikčních modelech počtu reorganizací má. Rozhodnutí od stolu Mariana (2019) se tak statisticky potvrdit nepodařilo. Faktorů, které mohou mít vliv na počet reorganizací však může být i více. Další práce by se mohly zaměřit i na úrokové sazby v zemi, index spotřebitelských cen, či aktuální pohyby na komoditních trzích (což by mohlo mít vliv zejména na odvětví průmyslu). Modely postaveném na počtu reorganizací podle roku usnesení o úpadku nemusejí být vhodné na predikování počtu reorganizací, ale mohou odstranit vychýlení pro analýzu Revizní novely.

4.2 Analýza délky řízení

V této sekci je analyzovaná délka reorganizace ve všech jejích částech, od zahájení insolvenčního řízení, usnesení o úpadku, povolení reorganizace, předložení reorganizačního plánu, schválení reorganizačního plánu, až po její ukončení.

4.2.1 Do schválení reorganizačního plánu

Analýza délek vychází z analýzy všech povolených reorganizací podle roku, kdy byla reorganizace povolena (tj. obdobně jako analýza časových řad počtu reorganizací). Z toho důvodu je možné porovnat nasbíraná čísla s čísly od Rakytové (2013, s. 48). Ta však čísla brala pouze za ukončená řízení, na základě čehož lze očekávat, že půjde o čísla nižší než skutečná, jelikož se jí do datasetu nedostala ta řízení, která do té doby nebyla ukončena.

Doba od podání insolvenčního návrhu do usnesení o úpadku vychází průměrně v letech 2008 – 2020 na 98 dní. To je více než dvojnásobně, než jaký je teoretický předpoklad (39 dní) a zároveň o více než polovinu více, než průměr, který udávala Rakytová (2013, s. 48) za data do roku 2012. Z lineárního regresního modelu vyplývá, že by možný pozitivní vztah mezi rokem a počtem dní mezi návrhem a úpadkem ($p = 0,0453$). R^2 je v tomto

případě 0,32 a Durbin Watsonova statistika 2,66. Rostoucí trend lze vidět také v regresním modelu postaveném na logaritmovaných počtech dnů ($p = 0,02$ při Durbin-Watsonově statistice 2,42). Tento trend se mírně ztrácí při seskupení dat podle roku zahájení insolvenčního řízení a nikoli jeho povolení ($p = 0,829$, Durbin-Watson = 2,38). V posledních letech se tak sice zvedá průměr dní než je rozhodnuto o úpadku, jde však spíše o hraniční případy z předcházejících let, které neukazují na systematický problém z hlediska zpomalení celého procesu.

Doba od usnesení o úpadku do povolení reorganizace je 64 dní, zatímco Rakytová prezentovala 88 dní. V tomto případě lze najít pouze mírné rozdíly mezi čísly Rakytové a vlastním výzkumem. Do roku 2017 včetně je tento pokles nižší, průměr je 68 dní. Při využití dat podle roku povolení reorganizace doba do povolení reorganizace od rozhodnutí o úpadku zůstává stejná ($p = 0,049$). Durbin-Watsonova statistika v tomto případě vychází na 2,1. Lineární model postavený na roku zahájení insolvenčního řízení však ukazuje, že by zde mohl být klesající trend ($p = 0,0432$) v průměru 5,8 dne ročně. Mohlo by se tak zdát, že pro soud již nejsou reorganizace tak nové, umějí v nich lépe chodit, což má za následek zlepšení čísel. V tomto případě by však bylo vhodné zkontrolovat, zda se datum povolení reorganizace v datech počítá dobře – v případě, kdy je usnesení úpadku spojeno s rozhodnutím o povolení reorganizace (kód akce I_77) je situace zřejmá, nastávají však také případy, u kterých je uvedený pouze kód akce I_75, tedy usnesení o úpadku a zároveň chybí údaj o povolení reorganizace (kód akce I_99). V tomto případě jde spíše o pochybení soudu a špatně označeném čísle akce, nelze však vyloučit, že v některém z těchto případů bylo povolení reorganizace dosaženo až pozdějším rozhodnutím odvolacího soudu. Tyto ojedinělé případy by mohly vysvětlit část snížení průměru od čísel, která udává Rakytová. Na náhodných výběrech se jej však nepodařilo potvrdit, bylo by však vhodné provést robustnější analýzu všech reorganizací. 68 dní se nachází lehce pod úrovní teoretického předpokladu, který je 74 dní. Dá se předpokládat, že skutečná doba by měla ležet někde od průměru, který přinesla Rakytová a průměru vycházejícího do roku 2018. Efekt mírného

snížení v tomto případě dokládá, že nejdelší doba od úpadku do povolení reorganizace byla v prvních dvou letech, což by mohlo být dané právě nezkušeností soudu.

Doba od povolení reorganizace do předložení plánu vychází na 190 dní, resp. 188 dní do roku 2017 včetně, zatímco Rakytová udává hodnotu 183 dní. Na žádném z otestovaných modelů nelze pozorovat statisticky významný trend v časové řadě. Nejlépe ji popisuje model AR(2), ve kterém p-hodnotu koeficientu u AR(1) není různá od nuly ($p = 0,65$). Durbin-Watsonova statistika je v modelu 2,06. Trend nevykazuje ani údaj časová řada postavená na roku zahájení insolvenčního řízení. Číslo je tak mírně vyšší než jaké udává Rakytová, což může být způsobeno zejména déle trvajícími řízeními, která se v práci Rakytové ještě nemohla ukázat (zejména pro rok 2013), o čemž svědčí, že i čísla za jednotlivé roky v porovnání s Rakytovou jsou spíše mírně vyšší než jí udávané (byť v některých letech pouze nepatrně). Celkově jde však o číslo o třetinu vyšší než jaké je teoreticky očekávané (147) a ukazuje, že čas a zkušenosti nepomáhají dlužníkům předkládat svůj plán rychleji. Stejného výsledku lze dosáhnout podle roku zahájení insolvenčního řízení ($p = 0,55$).

Doba od předložení plánu do schválení plánu soudem je 210 dní a nevykazuje statisticky významný trend podle roku povolení reorganizace ($p = 0,23$), ani zahájení insolvenčního řízení ($p = 0,52$). V jednotlivých letech nelze pozorovat významné nárůsty, pouze v roce 2014 je tato doba vyšší než v jiných letech. Číslo je však více než trojnásobně vyšší než udává Rakytová, jejíž hodnota je mírně pod očekávanou, která činí 81 dní, a Vlček, který udává průměrně 54 dní (Vlček, 2015, s. 54). Tento nesoulad je dán zejména jiným pojetím této proměnné – zatímco Rakytová hodnotu udává od aktualizovaného plánu před schválením, v případě této analýzy jde o předložení první verze plánu, což by mohlo lépe referovat o průběhu řízení podle na sebe navazujících částí. Při využití posledního aktualizovaného reorganizačního plánu je průměr 105 dní, což je číslo vyšší, než udává Rakytová – a je to dané zejména velikým rozkolem mezi daty z prvních let reorganizací. Rozdíl mohou částečně ovlivnit dlouhotrvající insolvenční řízení, ale pravda je spíše zakotvena v nedostatečných záznamech pro staré

reorganizace, u kterých se podařil zachytit maximálně datum jednoho reorganizačního plánu, a není tak jasné, zda šlo o poslední aktualizovaný. Ani časová řada doby od předložení aktualizovaného plánu do jeho schválení v AR(2) modelu nevykazuje trend ($p = 0,18$, Durbin-Watson 1,83).

Dlužníkům od předložení první verze plánu dosáhnout jeho schválení soudem, což by mělo být relevantním údajem – v tomto případě je vidět, že sice zhruba 70-100 dní trvá soudu na schválení reorganizačního plánu, dalších 100-130 dní trvá dlužníkovi, než se mu podaří aktualizovat reorganizační plán o všechny potřebné údaje podle nároků soudu. Insolvenční soudy tak mohou plnit svoji roli kontroly nad insolvenčním řízením, aby neproběhla reorganizace, jejíž plán obsahuje podstatné nedostatky.

Doba od zahájení insolvenčního řízení až do schválení reorganizačního plánu je průměrně 439 dní. To je o zhruba 50 dní více, než je hodnota, ke které došla Rakytová. Při porovnání lze pozorovat, že jsou výzkumem nasbíraná data systematicky větší než ta od Rakytové. Tento rozdíl může být částečně daný absencí dat pro některá řízení, která jsou navíc v upraveném vlastním výzkumu – v insolvenčním rejstříku z podstaty §142 Insolvenčního zákona by z něj měly vypadnout právě řízení, která byla ukončena dříve. Od roku 2014 se však podařilo díky datasetu od Mariana (2019) dohledat i datum schválení plánu pro řízení manuálně zadaná, na základě čehož se lze na tato čísla spolehnout. Přímé porovnání neukazuje, že by se měla zásadně lišit, což potvrzuje i analýza časových řad ($p = 0,6$). Nejlépe popisuje řadu ARMA(1,1) model logaritmovaných dní a rokem, který dosahuje úrovně 2 v Durbin Watsonově statistice.

Rozdíl mezi jednotlivými časovými řadami od dat Rakytové (2013) i drobné trendy jsou viditelné, nelze však hovořit o systematickém trendu, který by měnil celkovou délku řízení do schválení reorganizačního plánu. Tento výsledek by však mohl být zavádějící vzhledem k limitům sběru dat a tedy chybějícím datům za některá řízení, která by mohla mít vliv na správné pochopení skutečnosti (v tomto případě absence údajů o termínu schválení plánu). Je tedy možné, že kdyby se podařilo doplnit údaje chybějících řízení, ve výsledku by se ukázalo, že průměrná doba do schválení reorganizačního

plánu soudem se v průběhu času zvyšuje.

4.2.2 Délka řízení

Předchozí literatura se příliš nezabývala celkovou délkou reorganizace. Rakytová (2013, s. 49) pouze ukázala data za jednotlivé reorganizace a popsala, jakým způsobem se mohou lišit. Pro všechny ukončené reorganizace, ať už úspěšně či neúspěšně, vychází průměrně délka řízení s reorganizací 819 dní, přičemž do roku 2017 včetně to bylo 856 dní. Rozdíl i s daty za roky 2018–2020 je už z logiky věci jasný – většina reorganizací ani nemohla být dokončena, když na její dokončení je třeba přes dva a čtvrt roku. Na datech do roku 2017 včetně však lze hovořit o možném trendu ($p = 0,83$). Nejlépe logaritmovanou časovou řadu do roku 2017 včetně popisuje model AR(2), který dosáhl Durbin-Watsonovy statistiky 1,85, jednotlivé roky náhodně oscilují kolem modelu.

Obdobně lze vidět i počet dní od schválení reorganizačního plánu do konce reorganizace, která také nevykazuje trend ($p = 0,72$). Nejlépe ji popisuje model AR(1) s 1,89 Durbin-Watsonovou statistikou a rezidui, které se nezdají býti problematicky korelované v žádném ze zpoždění. Doba od schválení reorganizačního plánu do konce vychází průměrně na 603 dní (opět data do roku 2017 včetně). Shodných výsledků bylo dosaženo v AR(2) časové řadě pro logaritmovaná data od povolení reorganizace do konce řízení ($p = 0,65$, Durbin-Watson = 1,79), kdy průměrná délka reorganizací od jejich povolení je 660 dní.

Shodné výsledky analýz výše lze dosahuje analýza podle roku zahájení insolvenčního řízení.

Výsledky těchto analýz dokládají jediné – průměrná délka reorganizací se v čas nemění. Stacionární jsou časové řady pro celkovou délku reorganizace, od schválení reorganizačního plánu, do schválení reorganizačního plánu, i další metriky. Pokud jsou drobné rozdíly či trendy v jednotlivých částech, neprojevují se v těch podstatných, které by se ukázaly jako trend v celkové délce reorganizací. Přestože sice průměr nemusí být vhodnou veličinou ke

zkoumání dat ze vzorku, byl v této byl použit proto, aby bylo možné data srovnat s Rakytovou (2013), což umožnilo zaměřit se na limity sběru dat, ale zároveň i objevit chyby či nepřesnosti, které tak byly opraveny. Vhodnější pro analýzu by mohl být například median. Případně by stálo ověřit, zda reorganizace, které skončí neobvykle rychle (například konkursem) neovlivňují významně celkovou délku reorganizací.

4.3 Analýza úspěšnosti řízení

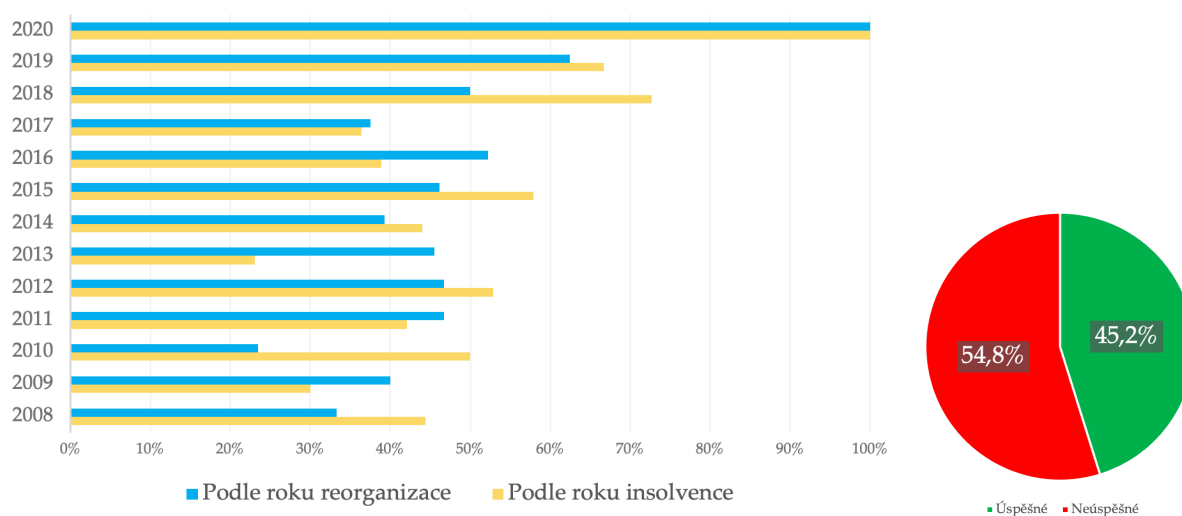
Reorganizace by měla přinášet vyšší míru uspokojení věřitelů než konkurs. To ovšem platí pouze pro úspěšné reorganizace – ta řízení, která byla dokončena splněním plánu (a vzetí na vědomí této skutečnosti insolvenčním soudem), aniž by byla překlenuta v kterékoli své fázi do konkursu (Rakytová, 2013). Analyzovány jsou zejména řízení získaná automatickým sběrem dat označená jako „vlastní výzkum“ z důvodu, že existuje větší množství údajů a informací, které je možné z těchto řízení získat. U řízeních, které se nacházejí nově až v „upraveném vlastním výzkumu“ je situace složitější, ne u všech se podařilo získat všechny informace.

Z toho důvodu je nutné brát závěry z těchto výstupů jako potenciálně vychýlené – sice obsahují naprostou většinu řízení, avšak systematickým způsobem vypadla starší řízení, která byla úspěšně či neúspěšně dokončena v rychlém čase, což může poukazovat odlišnosti v jejich parametrech oproti ostatním. Budoucí výzkumy by se měly zejména zaměřit na kompletaci dat například s přispěním insolvenčních správců, kteří se daného řízení účastnili. Pokud to nebude možné, stálo by za zvážení, zda by nebylo lepší roky, ve kterých se nacházejí tato chybějící řízení, zcela vyřadit. Ve fázi, ve které se nacházíme nyní (po 13 letech reorganizací) by však vyřazení tolika let řízení neprospělo vědeckému bádání, i nyní je celkový počet povolených reorganizací nízký. Jelikož se mezi těmito dokončenými řízeními nacházejí jak úspěšné tak neúspěšné výsledky, vychýlenost výsledků by mohla být na obě strany. Převažují však úspěšná řízení (mezi manuálně vloženými reorganizacemi je 77 % úspěšných), a právě ty mohou být určitým klíčem k

tomu, aby se podařilo přijmout hypotézy se silnějšími efekty, či naopak vyvrátit náhodou vytvořené korelace.

Ze 188 povolených reorganizací, které se dostaly do analýzy, bylo úspěšných 45,2 %. Úspěšnost reorganizací podle roku zahájení insolvenčního řízení je výrazně variabilnější oproti úspěšnosti podle roku povolení reorganizace, což by tak spíše byl spolehlivější údaj pro počítání časové řady úspěšnosti.

Obrázek 3: Úspěšnost povolených reorganizací

Zdroj: Data z Insolvenčního a Obchodního rejstříku, analýza vlastní

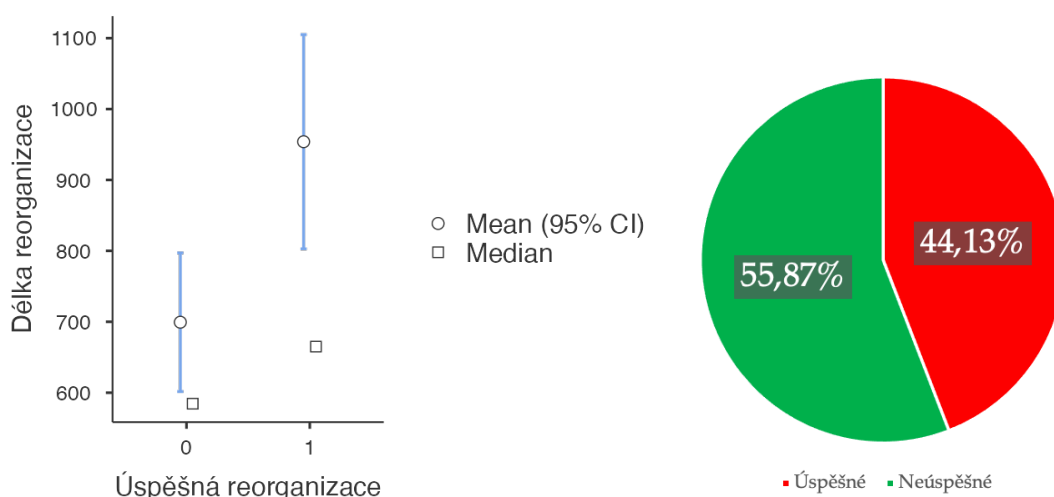
Podle údajů úspěšnosti podle roku povolení reorganizace vychází pozitivní trend na logaritmované řadě úspěšnosti podle roku ($p = 0,042$, Durbin-Watson = 2,035). V roce 2020 je v obou časových řadách 100% řízení úspěšných, což je dáno pouze omezeným počtem ukončených řízení, což může vysvětlovat i vyšší úspěšnost v letech 2019 a 2018. Z toho důvodu pro analýzu časových řad byly tyto roky vyškrtnuty, obdobně jako tak bylo u analýzy délky řízení. Nejlépe tuto řadu pak popisuje stacionární ($p = 0,933$) ARMA(1,2) model s hodnotou Durbin-Watsonovy statistiky 1,966. Nedá se tak hovořit o tom, že by v čase byly úspěšnosti jakkoli významně úspěšnější, pokud se na datech tento jev objevuje, je daný pouze tím, že dříve ukončená řízení jsou spíše ta pozitivní (což dokládají hodnoty za roky 2018 – 2020 a nasbírané údaje v rámci upraveného vlastního výzkumu).

4.3.1 Délka řízení a její části

Úspěšné reorganizace mají odlišnou délku trvání celého řízení od těch neúspěšných ($p = 0,015$), trvají déle ($p = 0,007$). Data vycházejí ze 179 řízení u kterých bylo dosaženo konce reorganizace – ať už překlopením do konkursu, anebo splněním reorganizačního plánu. Počty řízení jednotlivým časovým délkám jsou obdobně jako v analýze délky řízení mírně rozdílné z důvodu chybějících informací. Počátkem řízení je brán okamžik vyhlášení insolvenčního návrhu s insolvenčním rejstříku, v analýze jsou pouze již ukončená řízení, u kterých byla povolena reorganizace.

Navzdory závěrům Rakytové (2013, s. 49, 50) se na větším množství dat ukazuje, že řízení při kterých reorganizace neuspěje jsou ukončena rychleji. Z věcného pohledu to není překvapivé – v konkurs se reorganizace může překlomit v jakékoli části insolvenčního řízení, čímž reorganizace končí. U úspěšných reorganizací však řízení musí projít všemi fázemi. Průměrná celková délka řízení úspěšných reorganizací pak dosahuje 954 dní, zatímco u neúspěšných jde o 699 dní. Pro analýzu bylo použito Mann-Whitneyho U vzhledem k rozdílnosti variability podle Levena ($p = 0,002$) a nenormality dat ($p < 0,001$) a síla efektu je 0,213.

Obrázek 4: Celková délka řízení

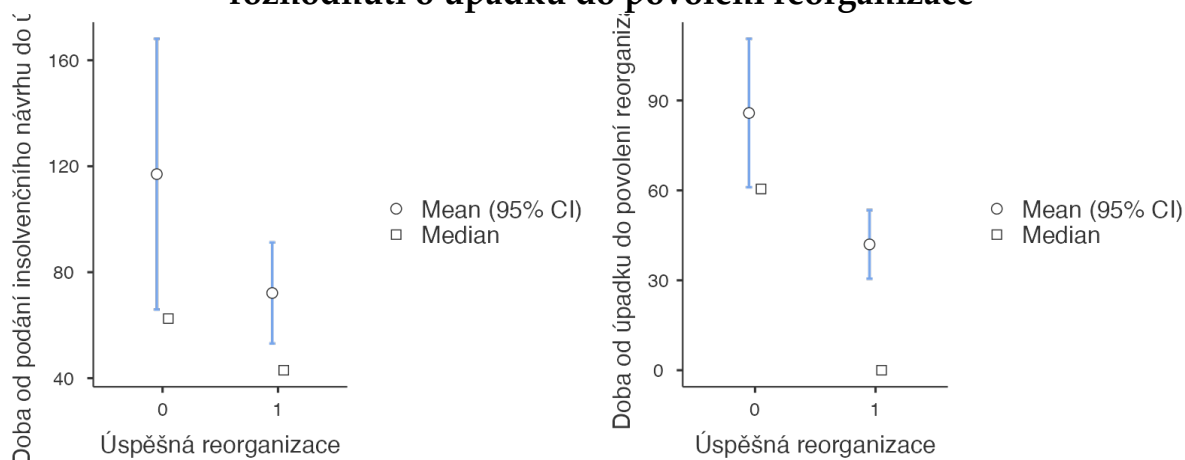

Zdroj: Data z Insolvenčního a Obchodního rejstříku, analýza vlastní

Rozdílná je také doba od podání insolvenčního návrhu do rozhodnutí o

úpadku ($p = 0,021$), neúspěšné reorganizace bývají v této části delší ($p = 0,01$, síla efektu 0,202). Stejně jako výše bylo použito Mann-Whitneyho U. Neúspěšné reorganizace také mají výrazně větší variabilitu ($SD = 261$ dní u neúspěšných, zatímco pouze 86,5 dne u úspěšných reorganizací). Průměrná doba je 117 dní pro neúspěšné reorganizace a 72,2 pro úspěšné. Za tímto může být vícero faktorů – zejména to může poukazovat na situace, kdy jsou dlužníci s věřitelem dopředu domluveni a podaří se tak schválit předbalenou reorganizaci, anebo na případy, kdy neexistuje místo sváru mezi dlužníkem a věřiteli, čímž pak není třeba provádět dlouhé dokazování zda se dlužník skutečně v úpadku nachází (což by se mohlo týkat zejména věřitelských návrhů). Zároveň se dá předpokládat, že v případě průchodnější dohody také bude méně formálně řešených situací a více těch neformálních, které zaberou méně času. Závěry z této analýzy se liší od hypotézy Rakytové (2013, s. 59), která v grafu rozdíl neviděla, tuto hypotézu však lze na základě aktuálních dat zavrhnout. Obdobná je situace v případě časového horizontu od prohlášení úpadku do povolení reorganizace. Doba trvání této fáze je u neúspěšných řízení vyšší ($p = 0,004$, síla efektu 0,224) a jsou zároveň více variabilní ($SD = 126$ oproti 50,9). Vysvětlení poukazuje zejména na prohlášení úpadku se souběžným povolením reorganizace.

Obrázek 5: Doba od podání návrhu do rozhodnutí o úpadku a od rozhodnutí o úpadku do povolení reorganizace

Zdroj: Data z Insolvenčního a Obchodního rejstříku, analýza vlastní

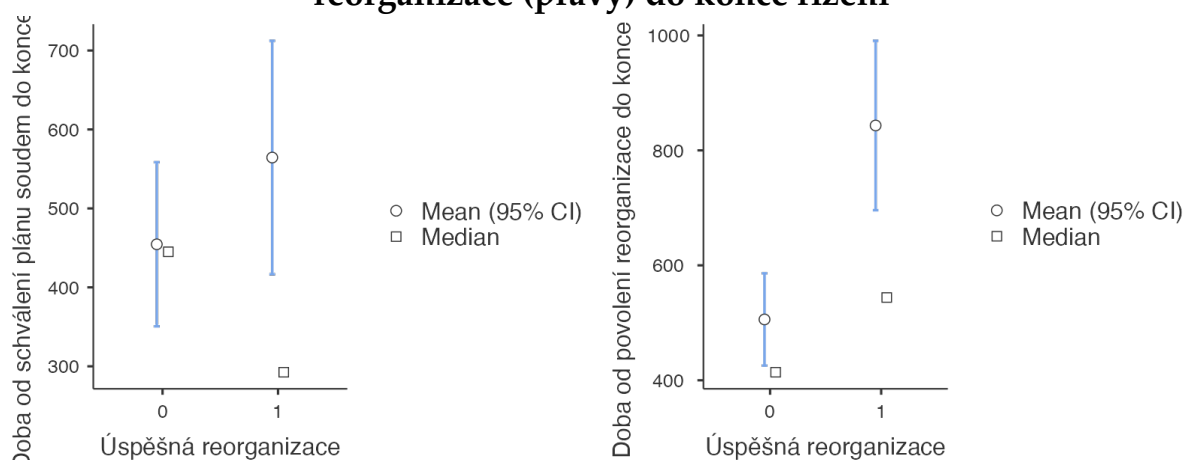
Doba od povolení reorganizace do předložení plánu se však u úspěšných řízení od neúspěšných neliší významně ($p = 0,665$), u neúspěšných je dokonce mírně nižší (průměrná hodnota neúspěšných je 63,5 proti 88,7, avšak nejde o statisticky významný rozdíl). Neúspěšné zato mají vyšší směrodatnou odchylku ($SD = 213$ vs 141). Zde by vysvětlením mohlo být, že část úspěšných reorganizací těží z dobře vypracovaného reorganizačního plánu, který dlužníkovi umožnil reorganizační plán splnit. Vyšší směrodatná odchylka poukazuje na to, že u dlužníků, kde bylo obtížné reorganizační plán sestavit tak, aby byly splněny požadavky na vyšší míru uspokojení věřitelů oproti konkursu. Tento rozdíl však mizí po předložení plánu do jeho schválení soudem ($p = 0,864$). Insolvenční soud se vypořádává s reorganizačním plánem před jeho schválením shodnou dobu u úspěšných i neúspěšných řízení, u neúspěšných statisticky nevýznamně méně ($p = 0,571$, $SD = 246$, průměrně 210 dní u neúspěšných řízení a $SD = 231$ a průměr 200 u úspěšných). Z těchto údajů již vypadla řízení, ve kterých ke splnění plánu vůbec nedošlo, což může vysvětlit, proč na datech není vidět rozdílný přístup pro reorganizační plán ze strany insolvenčního soudu u úspěšných a neúspěšných. Insolvenční soud však podle tohoto výsledku nemusí být silný v rozpoznání realizovatelnosti reorganizačního plánu, ať už tak je z důvodu nedostatku znalostí či absence zájmu o dosažení úspěšné reorganizace. Tímto sítím neprošlo alespoň 41 reorganizací, u nichž byl předložený reorganizační plán (a bylo možné datum zachytit sběrem dat – ať už zmínkou v jednom z dokumentů v obchodním rejstříku či automatizovaným sběrem dat z insolvenčního rejstříku). 26 % plánů po jejich předložení tak není insolvenčním soudem schváleno, přestože další více než třetina řízení je i po jeho schválení neúspěšná. Určité síto tak funguje i v této fázi, ale je otázka, jestli jde o dostatečný výsledek či zda soud mohl či měl mít dostatek informací, aby reorganizační plán neschválil.

Doba od schválení plánu soudem do konce řízení se mezi úspěšnými a neúspěšnými neliší ($p = 0,486$). Průměrně však tato část řízení trvá u neúspěšných 455 dní, se směrodatnou odchylkou 331 a mediánem 445. U úspěšných reorganizací jde o průměrných 464 dní a mediánových 293 dní se směrodatnou odchylkou 658 dne. To poukazuje na to, že existují dva typy

úspěšných reorganizací u kterých byl plán schválený. Jedny z nich jsou úspěšné relativně rychle v porovnání s neúspěšnými (a je jich v tomto případě relativně hodně, jelikož medianu úspěšných reorganizací je 66% medianu těch neúspěšných (obr. 6). Pak jsou však reorganizace, které trvají neúměrně dlouho, avšak stále existuje going concern či důvodné přesvědčení o tom, že je možné reorganizační plán splnit. Takové úspěšné reorganizace sice bývají delší než mnohé neúspěšné, kvůli čemuž jsou úspěšné reorganizace průměrně delší, avšak nedá se podle dat jednoznačně přijmout hypotézu, že by neúměrně protahované reorganizace končily konkursem, jak tvrdí Rakytová (2013, s. 59). Nesoulad se závěrem Rakytové vězí v tom, že plán úspěšných dlouhotrvajících reorganizací ještě za její analýzy nebyly splněny. To dokládá fakt, že mezi 10 nejdéle trvajících reorganizacemi od schválení plánu soudem není ani jedna neúspěšná, nejdelší fází je reorganizace podniku STROJÍRNA DOSPIVA s.r.o. (IČ 27791939, 2685 dní od schválení plánu). V nejdelších 20 reorganizacích od schválení plánu soudem je 5 neúspěšných.

Liší se však celková doba od povolení reorganizace do konce řízení ($p < 0,001$), neúspěšné reorganizace jsou kratší ($p < 0,001$), jelikož jsou v průběhu překlomeny v konkurs. Průměrný počet dní u neúspěšných reorganizací je 506, zatímco u úspěšných je 843. Median úspěšných je 544 proti 414 u neúspěšných, a směrodatná odchylka je u úspěšných takřka dvojnásobná ($SD = 673$ vs 409). To ukazuje, že doba od povolení reorganizace do schválení plánu soudem je dostatečně významná, aby se projevila na délce reorganizace od jejího povolení.

Obrázek 6: Doba od schválení plánu soudem (levý) a povolení reorganizace (pravý) do konce řízení

Zdroj: Data z Insolvenčního a Obchodního rejstříku, analýza vlastní

4.3.2 Vstup státního zastupitelství do řízení

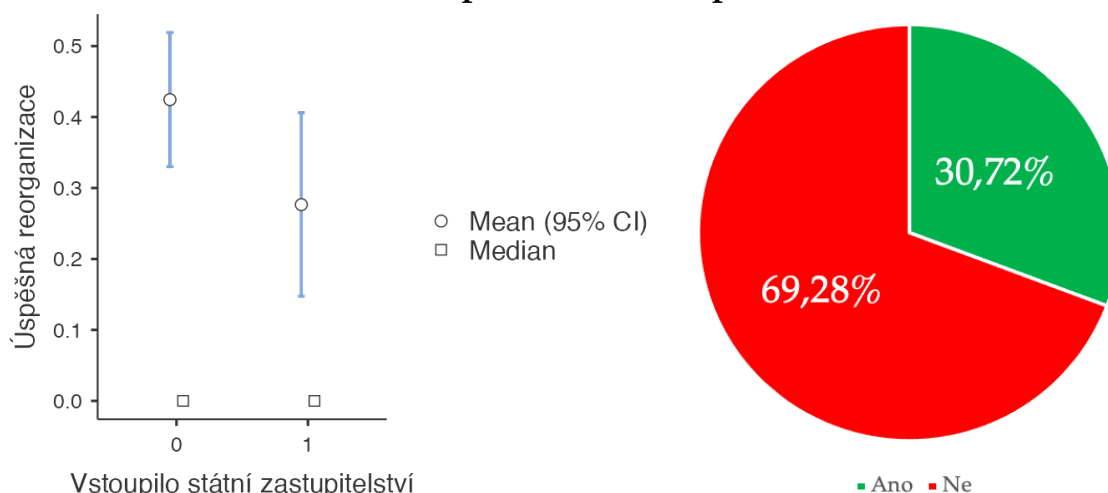
Dosud nikdo neanalyzoval, jaký má vstup státního zastupitelství do řízení dopad na jeho úspěšnost. Vzhledem k tomu, že spory dlužníka s věřiteli či mezi věřiteli navzájem mohou ovlivňovat úspěšnost řízení, dalo by se i předpokládat, že právě vstup státního zastupitelství může v datech poukazovat na takovýto možný konflikt. Analyzovaný je pouze automaticky nasbíraný datový set označený jako vlastní výzkum, jelikož se doposud nepodařilo zjistit požadovanou informaci k manuálně zadávaným insolvenčním řízením – tato informace se v dokumentech obchodního rejstříku nenachází u žádného řízení. To sice může nasvědčovat, že ani do jednoho řízení státní zastupitelství nevstoupilo, taková informace ovšem by se ovšem v obchodním rejstříku nemusela projevit, a to zejména tehdy, byl-li vstup státního zastupitelství pouze kosmetický. Informace o vstupu se neobjevuje ani u jiných podniků, u kterých prokazatelně státní zastupitelství aktivní bylo (např. Vítkovice Heavy Machinery a. s.). Analýza proběhla na všech ukončených řízeních, které skončily buď úspěšně (označeno jako 1) či neúspěšně (označeno jako 0). Vstup státního zastupitelství je značený obdobně – 1 označuje vstup, 0 označuje řízení, ve kterých nevstoupilo. Vstup

státního zastupitelství byl zjištěný přítomností alespoň jednoho kódu akce I_359, I_360, a I_826, v detailu řízení.

Na 5% hladině úspěšnosti lze přijmout hypotézu, že reorganizace, u kterých proběhl vstup státního zastupitelství, dosahují nižší úspěšnosti ($p = 0,042$). Průměrná úspěšnost řízení do kterých vstoupilo státní zastupitelství bylo 27,7 %, zatímco úspěšnost ostatních byla 42,5 %. Vzhledem k nenormalitě dat podle Shapiro-Wilkova testu ($p < 0,001$) a rozdílném rozptylu podle Levena ($p < 0,001$) byl použit Mann-Whitneyho U test. Doba řízení u řízení do kterých vstoupilo státní zastupitelství není statisticky významně odlišná ($p = 0,761$).

Celkově státní zastupitelství vstoupilo do 47 řízení ze 153 dokončených (do 31 % řízení, viz. graf č. 7), což je poměrně častý jev. Zároveň vstoupilo do dalších 37,9 % řízení, která dosud dokončena nejsou. Nedá se sice předpokládat, že ve všech řízeních šlo o vážný zásah, který by jasně ukázal na problém. Právě všednost tohoto vstupu může mít dopad na jeho nižší vážnost pro determinaci problému v řízení, avšak data v tuto chvíli naznačují, že o se o varovný signál jednat může. V tuto chvíli však mají obě skupiny dat vysoké směrodatné odchylky (0,452 pro řízení do kterých státní zastupitelství vstoupilo a 0,497 pro ostatní), více by mohlo napovědět rozšíření nových dat, na základě kterých by bylo možné stavět, či spolupráce s insolvenčními správci, které měli na starosti ta řízení, která se již nenacházejí v insolvenčním rejstříku. Větší množství dat by tak mohlo snížit směrodatné odchylky, což by mohlo odpovědět na otázku s vyšší jistotou. Vzhledem k počtu těchto vstupů by stálo za úvahu zanalyzovat aspekt aktivního (a nikoli pouze kosmetického přístupu) přístupu a ukázat míru, která by predikovala úspěšnost řízení. Aktivním řízením by mohlo být takové řízení, které mělo vícero aktivit insolvenčního řízení, či které řešilo vážnější otázky.

Obrázek 7: Vstup státního zastupitelství do řízení

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku, analýza vlastní

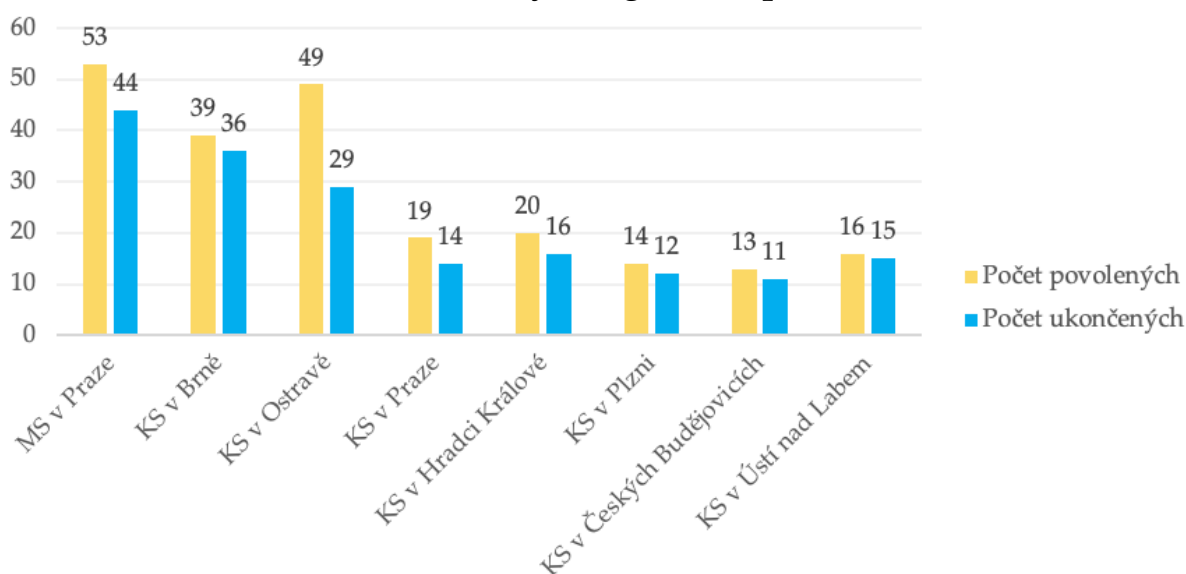
4.3.3 Insolvenční soud a insolvenční správce

V počtech povolených a ukončených reorganizací dominují městský soud (MS) v Praze a Krajské soudy (KS) v Brně a Ostravě (obr. 8. U Krajských soudů v Hradci Králové, Ústí nad Labem, a Ostravě, jsou zakomponována řízení z jejich poboček, všechny dosahují max. 5 povolených řízení. Krajský soud v Ostravě však má největší podíl dosud neukončených řízení. Krajský soud v Ostravě má sice rychleji usnází o úpadku proti Městskému soudu v Praze ($p = 0,013$), trvá mu však významně déle schválit reorganizační plán od jeho podání ($p = 0,015$), a to na 95% intervalu spolehlivosti od 79 do 716 dní. Odhad lineárního modelu je 397,4 dní ($R^2 = 0,152$, Durbin-Watson = 2,02). Obdobně déle trvá rozhodnout schválit plán i Brnu ($p = 0,011$), čímž pak na zaokrouhlené 5% hladině významnosti je možné přijmout hypotézu o závislosti této doby na insolvenčním soudu ($p = 0,054$). Tento rozdíl by, zejména pro případ Ostravy, také mohla vysvětlit struktura odvětví dlužníků.

Výsledek insolvenčního řízení v lineárním regresním modelu ($R^2 = 0,0476$, Durbin-Watson = 2,11) není závislé na insolvenčním soudu ($p = 0,578$), krajský soud v Ostravě bez započtení jeho olomoucké pobočky však dosahuje vyšší míry úspěšnosti ($p = 0,043$) než Městský soud v Praze. Na 95% intervalu

spolehlivosti jde o 0,07 p. b. až 0,478 p. b. vyšší úspěšnost. To je spíše dané právě vysokým počtem neukončených řízení, přičemž z povolených reorganizací, které byly ukončeny tak rychle, že se již nenacházejí v insolvenčním rejstříku (ty, co jsou navíc ve vlastním upraveném výzkumu), bylo kolem 85 % úspěšných. Lze potvrdit, že většina soudů se průměrně ročně setká s jedním až dvěma případy, jak udávají předchozí práce (Smrčka a kol., 2014b; Sprinz a kol., 2019; Vlček, 2015, s. 41).

Obrázek 8: Počty reorganizací podle soudů

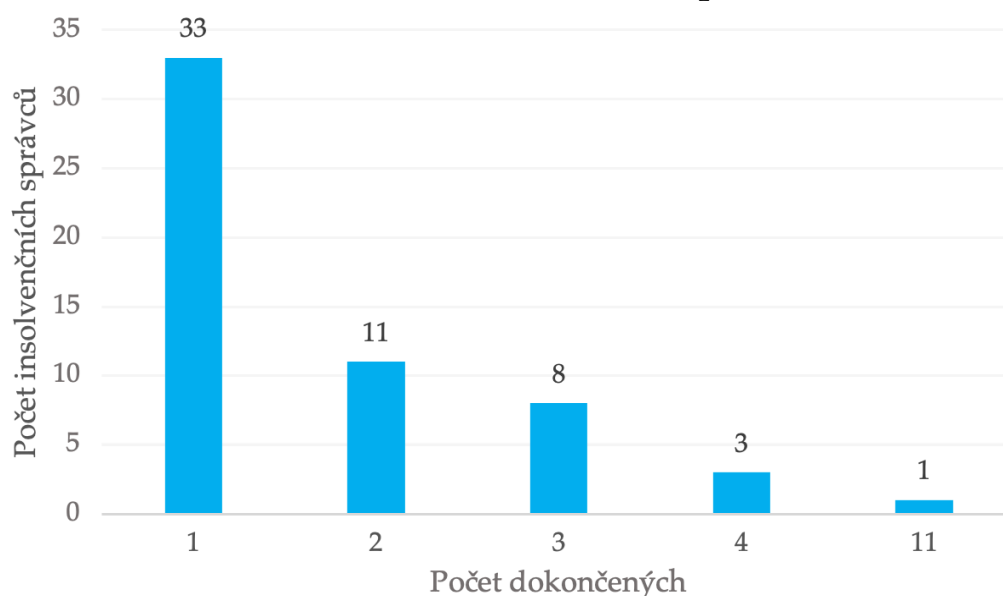

Zdroj: Data z Insolvenčního a obchodního rejstříku, analýza vlastní

V lineární regresi mezi insolvenčními správci nejsou rozdíly mezi mírou úspěšnosti reorganizace ($p = 0,188$, $R^2 = 0,138$, Durbin-Watson = 2,01). Na 5% hladině významnosti není rozdíl možné vidět ani v jednom případě ($p > 0,06$ při referenční úrovni AS ZIZLAVSKY). Do analýzy vstoupilo 100 ukončených reorganizačních řízení, u kterých byl sesbírán údaj o osobě insolvenčního správce. Insolvenčních správců bylo celkem 56. Výsledky ukazují, že stejně jako v případě insolvenčních soudů ani insolvenční správci se nesetkávají s velkým množstvím reorganizací. Naopak je možné vidět dominantní zastoupení AS ZIZLAVSKY, který se účastnil více než 11 reorganizací. Ostatní se na nasbíraných datech účastnili do 4 řízení (obr. 9). Se 4 reorganizacemi mají zkušenosti Horizont ISPL v.o.s., Ing. Lee Louda, Ph.D., a Mgr. Ing Petra Hýsková. Při analýze pouze těchto čtyř insolvenčních správců je pak

pravděpodobnost ještě nižší ($p = 0,321$, nastavené $R^2 = 0,0347$, Durbin-Watson = 2,47), rozdíly nejsou v míře úspěšnosti ani v jednom případě ($p < 0,214$). Vzhledem k chybějících 85 dokončených reorganizací je však třeba opatrnosti v závěrech, zejména, je-li v tomto případě vidět, že insolvenčních správců je příliš mnoho na to, aby statisticky významné rozdíly mohly projevit.

Obrázek 9: Insolvenčního správce

Zdroj: Data z Insolvenčního a obchodního rejstříku, analýza vlastní

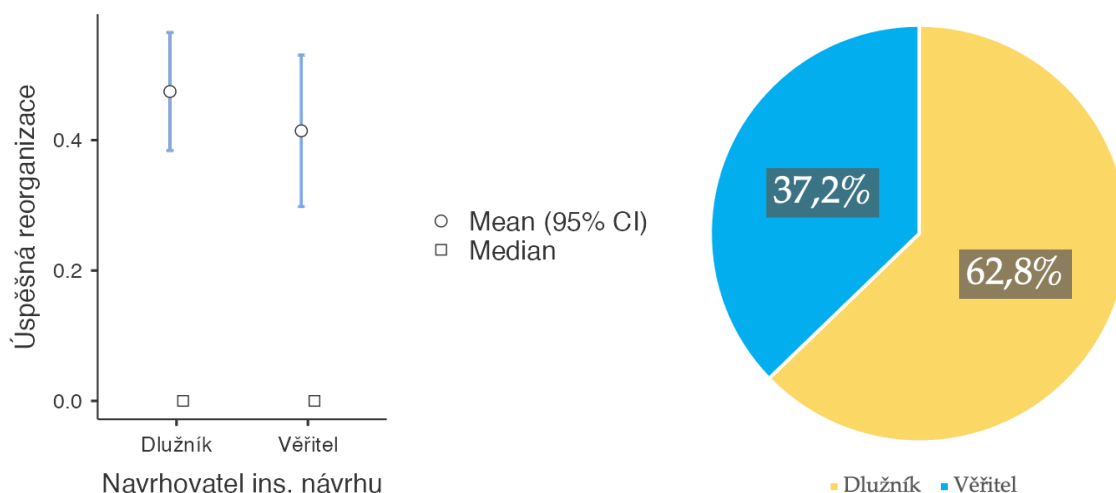
4.3.4 Navrhovatel insolvenčního řízení

Dlužnické insolvenční návrhy dosahují shodné úspěšnosti jako věřitelské ($p = 0,424$, testována nerovnost skupin). Dlužnických návrhů u dokončených reorganizací bylo za sledované období bylo 118 (62 %, viz obrázek 10, zatímco věřitelských 70. Řízení započatá dlužnickými insolvenčními návrhy dosáhla mírně lepších čísel (47,5 % úspěšných proti 41,4 %), avšak nejde o statisticky významnou hodnotu. Opět byl použit Mann-Whitney test kvůli nenormalitě dat podle Shapiro-Wilka ($p < 0,01$).

Poměr dlužnických a věřitelských návrhů zůstává v čase konstantní, se zcela stejným výsledkem přišla v roce 2013 i Rakytová. Shoda úspěšnosti řízení v závislosti na subjektu podávajícího insolvenční návrh je očekávaná, k

obdobnému taktéž dospěli Rakytová (2013, s. 64) a Vlček (2015, s. 43).

Obrázek 10: Navrhovatel insolvenčního řízení

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku, analýza vlastní

Celkově však dlužníci insolvenční návrh podávali pouze v 54 % případech u kterých bylo navrženo řešení reorganizací. Věřitelé mají sice vyšší pravděpodobnost dosažení rozhodnutí o úpadku než dlužníci ($p = 0,029$), ale je možné, že ve výsledku mohou dlužnické návrhy trvat déle. Na datech ukončených reorganizací se tato hypotéza nepotvrdila ($p = 0,399$), což by ovšem mohlo být dané tím, že mnohé věřitelské návrhy dosud ukončeny nebyly, což má vliv na nadzastoupení dlužnických návrhů u ukončených řízení. Vysvětlením tohoto fenoménu by mohlo být, že věřitelské návrhy, na kterých s nimi dlužník nespolupracuje, se mohou neúměrně protahovat. Je však třeba, aby se na tento aspekt zaměřily další práce s cílem jej vysvětlit. Výsledek vychází z testu Mann-Whitney U z důvodu nenormality dat podle Shapiro-Wilka ($p < 0,001$) a nerovnosti rozptylu podle Levena ($p < 0,001$).

4.3.5 Výměna insolvenčního správce

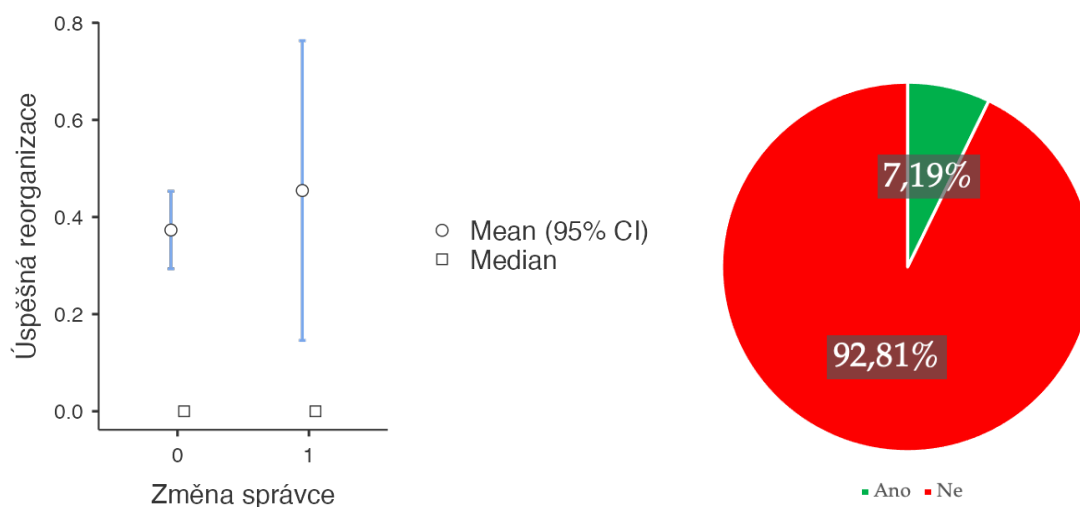
Výměna insolvenčního správce by obdobně jako vstup státního zastupitelství do řízení mohla ukazovat na problém. Výměnu si lze představit například v případě, kdy insolvenční správce nepracuje podle představ soudu či účastníků řízení, kteří se jej proto rozhodli vyměnit. To by mohlo nastat, když bude mít reorganizace problémy, které insolvenční správce nebude

schopen vyřešit. Vyřešení by mohli očekávat od jeho nástupce. Problém také může být nedostatečná komunikace, či zkrátka osobní animozity, anebo preference mít „svého“ insolvenčního správce dosazeného na pozici. Změna insolvenčního správce se ovšem může podepsat na prodloužení celého řízení či nepříznivě podepsat na plnění takových kroků.

Obdobně jako u vstupu státního zastupitelství do tohoto kroku vstupují pouze data z vlastního automatizovaného výzkumu, tentokrát pro kód akce I_555.

Nelze přijmout hypotézu, že jsou řízení, ve kterých byl insolvenční správce změněn, úspěšnější ($p = 0,705$). Výměna insolvenčního správce byla přistoupena pouze u 11 ze 153 reorganizací, tedy zhruba u 7 % řízení (viz obr. <\$n:graph:zmenaSpravce). Z těchto 11 řízení bylo úspěšných 45,5 % se směrodatnou odchylkou 0,485, zatímco v řízeních, ve kterých ke změně správce nebylo přistoupeno, byla úspěšnost 37,3 % se směrodatnou odchylkou 0,522. Ani není možné tvrdit, že by změna insolvenčního správce byla u úspěšnějších řízení ($p = 0,298$) či že by se úspěšnost lišila ($p = 0,596$). Vzhledem k nenormalitě testu podle Shapiro-Wilka ($p < 0,01$) a homogenitě odchylek podle Levena ($p = 0,455$) byl použit Mann-Whitneyho test. Délka řízení, do kterých vstoupilo státní zastupitelství, není statisticky významně odlišná od ostatních ($p = 0,183$). Čísla odpovídají i předchozím zjištěním Rakytové (2013, s. 69).

Obrázek 11: Výměna insolvenčního správce

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku, analýza vlastní

Ke změně insolvenčního správce se nepřistupuje v reorganizacích často, a pokud taková změna nastane, je její schopnost predikovat úspěšnost rovna hodu mincí. Přesto stále nelze zcela zavrhnout hypotézu, že problémy mezi insolvenčním správcem a dalšími účastníky řízení nemohou predikovat úspěšnost, v tomto případě by bylo třeba se podívat do detailu na příčinu, proč se k takové výměně přistoupilo, či co jí předcházelo. Je totiž možné, že by si například účastníci zvolili insolvenčního správce jen kvůli tomu, že by současný vyjádřil nedostatečnou znalost daného prostředí a doporučil by za sebe svého nástupce, čímž by mohla být zachována kontinuita a nemuselo by to být pro řízení negativní. Ke změně insolvenčního správce navíc bylo přistoupeno ve 20,4 % dosud neukončených řízeních, což by mohlo naznačovat, že by taková změna mohla prodlužovat celkovou délku řízení, či že by k ní mohlo být přistupováno v řízeních, které se neúměrně protahují. Pro analýzu těchto hypotéz by bylo vhodné počkat na to, jakým způsobem se budou data vyvíjet či analyzovat zda už dnes existuje takový rozdíl.

Další výzkumy by se mohly také zaměřit na to, zda se skutečně podařilo zachytit všechny změny insolvenčních správců, zda neexistují akce, v rámci kterých je tato činnost také prováděna, aniž by dosud řízení skončilo. Bylo by také vhodné získat informace ze vzorku řízení, které se do výzkumu dostaly až ve fázi manuálního zadávání, které by mohly výsledky ovlivnit.

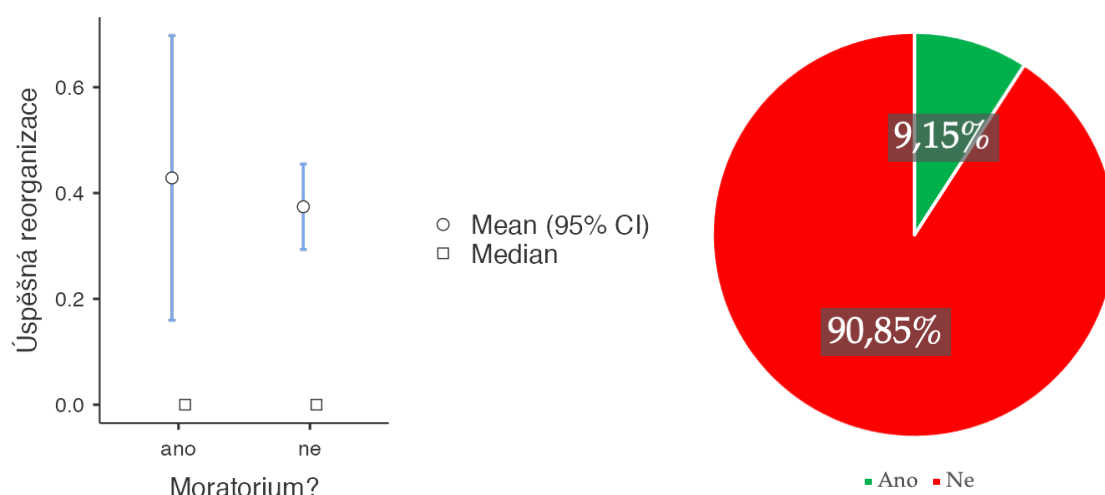
4.3.6 Moratorium

Moratorium má pomoci hrozící úpadek odvrátit či alespoň dosáhnout vyšší míry uspokojení. Jak však bylo popsáno v kapitole 2.3, ve výsledku se odvrácení úpadku moratoriu nedaří – a míra uspokojení se u podniků, které moratorium využily, také nelepší. Míru uspokojení řeší také reorganizace, která mívá vyšší míru uspokojení než konkurs, úspěšné (tedy dokončené) reorganizace by tedy měly mít vyšší míru uspokojení než neúspěšné (překlenuté v konkurs).

Řízení podniků, které využily moratorium, však nedosahují vyšší míry

úspěšnosti ($p = 0,52$), ani není možné přijmout hypotézu o statisticky významné odlišnosti této míry od ostatních reorganizací ($p = 0,52$). Z ukončených reorganizací bylo moratorium povoleno ve 14 případech (necelých 10 %, obr. 12). 42,9 % těchto řízení bylo úspěšných, zatímco ostatních řízení byly úspěšné pouze z 37,4 %. Rozdíl je to však spíše nepatrný, zejména vzhledem ke směrodatným odchylkám výsledků (0,514 pro řízení s moratoriem a 0,486 pro ostatní). Vzhledem k Shapiro-Wilkovu ($p < 0,01$) a Levenovu ($p = 0,52$) testu byl použit Welchův test. Obdobně jako u předchozích kapitol bylo zkoumáno pouze na datech z vlastního automatizovaného výzkumu podle přítomností akcí I_547 a I_67. Doba řízení u řízení s moratoriem není rozdílná od ostatních ($p = 0,188$).

Obrázek 12: Moratorium

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku, analýza vlastní

U dosud neukončených řízení moratorium bylo využito ještě méně – v 5,4 % řízení (z celkových 240), z nichž u 10 řízení ani nebyla reorganizace dosud povolena a ty tak skončily v konkursu. Tyto informace jsou v nesouladu se zjištěním Voráčkové a kol. (2018), kteří zjistili, že moratorium u předbalených informací bylo použito u 15 řízení, z nichž pouze jedno bylo úspěšně dokončené. Tým Voráčkové prezentuje podnik SCB Foundry jako dlužníka, který jako jediný po využití moratoriu se dostal do fáze splnění předbaleného plánu. Obdobně zjištěná čísla příliš nekorespondují s předchozím zjištěním

Rakyatové (2013, s. 44), která zjistila, že moratorium využilo 16 % podniků. Nesoulad je v tomto případě daný v tom, že moratorium pro daný podnik bylo využito v jiném řízení, a proto nebyly spojeny, což je limitem této práce. Další výzkumy by se tak měly zejména na insolvenční řízení na úrovni podniku a nikoli řízení – tak, aby bylo možné zachytit veškeré nuance, které může moratorium podniku přinášet – výsledkem by nemělo být, zda se využitím moratoria podařilo zabránit úpadku v čase t_0 , avšak zejména, zda se podařilo zabránit úpadku po celý životní cyklus podniku.

Vzhledem k výše uvedenému tak celková úspěšnost moratorií může být spíše nižší a stále tak nelze s jistotou vyloučit, že podniky, které využívají moratorium před rozhodnutím o úpadku dosahují nižší míry úspěšnosti než ostatní podniky. Nelze ovšem vyloučit ani opak za předpokladu, že se vezmou v úvahu situace, kdy se pouze zažádalo o moratorium, po čemž buď insolvenční řízení nebylo vůbec zahájeno, anebo se nedostalo do fáze rozhodnutí o úpadku. Takové moratorium se tedy může projevit naopak pozitivně, avšak tato analýza významně přesahuje rozsah na analýzu vyčleněným v této práci.

4.3.7 Odvětví dlužníka

Do roku 2013 dominantní podíl na povolených reorganizacích představoval průmysl a velkoobchod s maloobchodem na vzorku 73 firem (Rakyatová, 2013, s. 46). V rámci datasetu vlastního upraveného výzkumu bylo možné dohledat u 214 řízení hlavní činnosti podle CZ-NACE. Činnosti byly seskupeny do sektorů podle metodiky Českého statistického úřadu (2020b). Zpracovatelský průmysl zůstává dominantní, jeho podíl se však snížil z 63 % na 44 % (porovnáváno s údaji podle Rakyatové, (2013), která seskupila zpracovatelský průmysl a těžbu/dobývání, přičemž zpracovatelský průmysl představuje takřka všechna řízení). Mírně se i snížil podíl velkoobchodu a maloobchodu. Od roku 2013 však lze pozorovat podstatný nárůst řízení (obr. 13) v oblastech stavebnictví (ze 4 na 23 řízení), činností v oblasti nemovitostí (z 1 na 20 řízení), profesní, vědecké a technické činnosti (z 1 na 10 řízení), ale i

zcela nově zastoupena řízení z oborů doprava a skladování (5), výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (5), nebo kulturní, zábavní a rekreační činnosti (3), ubytování, stravování a pohostinství (3), či vzdělávání (2).

Reorganizace sice zůstávají být významně zastoupeny v průmyslových podnicích, avšak i další odvětví se začínají ukazovat. Je tak možné, že se sanační nástroje začínají stávat všeobecnou alternativou řešení úpadku i pro ty, kteří by nad tím dříve nepřemýšleli. Zde by bylo vhodné porovnat, jakým způsobem se vyvíjel celkový počet insolvencí podle odvětví – je totiž možné, že v letech 2013–2020 se do problému více dostávaly podniky z jiných odvětví zatímco u průmyslových podniků negativní vlivy opadly, což by mohlo vysvětlit tento nárůst.

Obrázek 13: Odvětví povolených reorganizací 2008 – 2020

Zdroj: Data z Insolvenčního rejstříku a Bisnode Magnusweb, analýza vlastní

Odvětví nepůsobí jako vhodný parametr pro predikci úspěšnosti reorganizace. Regresní součet čtverců v lineárním modelu sice dosahuje 0,0837, avšak rozdíly mezi jednotlivými sekcemi nejsou statisticky významné ($p > 0,05$ pro všechny sekce v porovnání se zpracovatelským průmyslem). Na 10% hladině (v obou případech = 0,092) významnosti lze vidět možnou nižší

úspěšnost podniků ze sekce informačních a komunikačních činností a ubytování, stravování a pohostinství. V obou případech však jde o velice málo zastoupené proměnné a náznak rozdílu udává spíše náhoda. Ani řízení z dominantní sekce zpracovatelského průzkumu nedosahují odlišných výsledků od ostatních řízení ($p = 0,274$) při použití Mann-Whitneyho U pro porušení předpokladu normality podle Shapiro-Wilka ($p < 0,01$).

Výsledky korespondují s poznatky z Finska (Sundgren, 1998), je ovšem je nutné brát spíše s rezervou. Podniky se mohou věnovat vícero činnostem a samotná metrika hlavního odvětví tak nemusí příliš znamenat, což může výsledky vychylovat, přestože by rozdíly mezi podniky mohly existovat. Dá se ovšem spekulovat, že odvětví samotné nemusí mít přílišný vliv na úspěšnost reorganizací, spíše by se dalo testovat, zda existují clustery reorganizačních řízení od shodných či podobných odvětví – které tak mohou být korelovány s aktuální fází jejich ekonomického cyklu. Rozdíly také mohou být v obchodních modelech dlužníků, které mohou dosahovat různého růstu (Budský & Dvořák, 2019).

5 Závěr

Sanační způsob řešení úpadku pro podnikatele zůstává stále výjimečným způsobem řešení úpadku i přes mnohé legislativní posuny, od samotného Insolvenčního zákona v roce 2008, drobné úpravy, až po Revizní novelu v roce 2014. Tento stav přetrvává dlouhé roky a nevypadá, že by se se tento stav měl změnit, jelikož se dosud počet reorganizací chová v čase stacionárně.

Tato práce se pokusila přinést další díly skládky do našeho poznání reorganizací, a navázat tak na předchůdce, zejména Richtera (2009, 2010), Rakytovou (2013), Mariana (2019), a Vondráčkovou a kol. (2018). Automatizovaným sběrem dat z insolvenčního rejstříku bylo dosaženo sběru velké části reorganizací, které pak byly doplněny údaji z obchodního rejstříku u řízení, která se již v insolvenčním rejstříku nenacházela. To umožnilo dosud nejrozsáhlejší sběr informací, avšak vzhledem k problematické kontinuitě u řízení, která se nacházela pouze v obchodním rejstříku, přinesla analýza své limity, na které by se mohly další výzkumy zaměřit.

Dosavadní literatura v oblasti reorganizací zůstala na úrovni popisné statistiky bez snahy o statistické vyhodnocení jednotlivých hypotéz, na základě čehož si jen ztěží lze představit jasné závěry. Zjištěné rozdíly mezi úspěšnými a neúspěšnými reorganizacemi totiž mohou být dány i náhodou a klasickou oscilací kolem svého skutečného trendu. Zmíněné práce přinesly zajímavé poznatky, zejména sloužily jako základ pro tvorbu popisovaných hypotéz ve výsledcích a referenčním můstkem pro kontrolu sběru dat. V rámci analýzy této práce na ně bylo navázáno a jednotlivé hypotézy byly testovány.

Z výsledků autora lze přijmout hypotézu, že hrubý domácí produkt České republiky roku při kterém je reorganizace povolena, a zároveň roku předcházejícího, je schopný vysvětlit časovou řadu počtu povolených reorganizací, což dává signál, že by se situace s počtem reorganizací mohla v budoucnu zvyšovat, přijde-li jeho pokles. Obzvláště vezmeme-li v úvahu, že i legislativní změna ve formě Revizní novely je schopna statisticky významně vysvětlit počet reorganizací.

Celková délka reorganizačních řízení, ani délky od povolení reorganizace či schválení reorganizačního plánu, se v čase významně nemění, lze ovšem pozorovat pokles potřebné doby od usnesení o úpadku do povolení reorganizace. Jde ovšem o minoritní část z celé délky reorganizací a nemá dostatečnou sílu projevit se na celkových číslech, a to ani době do schválení reorganizačního plánu. Rozhodnutí insolvenčního soudu se neukazují býti pouze kosmetickou záležitostí, v každém z momentů mohou představovat určité síto, kterým projdou jen někteří dlužníci. To platí pro povolení reorganizace i schválení reorganizačního plánu.

Úspěšné reorganizace trvají déle než neúspěšné reorganizace, je u nich však rychleji rozhodnuto o úpadku. Při vstupu státního zastupitelství do sanací řešeného insolvenčního řízení lze pozorovat nižší úspěšnost, nelze však pozorovat statisticky významně rozlišné délky těchto reorganizací. Model postavený na míře vstupu státního zastupitelství by mohl představovat zajímavý náhled na dopad vstupu této instituce, jeho příprava by však vyžadovala rozsáhlý sběr dat. Oproti tomu u řízení ve kterých byl vyměněný insolvenční správce nelze pozorovat rozdílnou úspěšnost.

Pojetí úspěšných reorganizací však je značně zjednodušující, úspěšnost reorganizací by se měla měřit i jinými metrikami – například skutečnou mírou uspokojení jednotlivých věřitelů v porovnání se znaleckým posudkem k likvidační metodě řešení či ke schválenému plánu. Je také vhodné podívat se na jednotlivé insolvenční případy ve větším kontextu s náhledem na životní cyklus podniku. Pokud totiž podnik projde úspěšně dokončenou reorganizací a poté se dostane on či jeho nástupnická osoba do dalšího konkursního řízení, těžko lze předchozí reorganizaci vnímat zcela úspěšně – takový podnik totiž zřejmě nebyl dostatečně ozdraven z hlediska svého finančního řízení, či mohl chybět going concern, který je jedním z nepsaných předpokladů vhodnosti sanačního řízení. Pro rozlišení úspěšných od neúspěšných by se daly uvažovat 2 roky po skončení reorganizace (Adamus, 2012). Lze ovšem uvažovat, jestli jde o dostatečnou dobu, a zda by měla být reorganizace takovému dlužníkovi umožnila, vzhledem k průměrné délce řízení přes 2,5 roku.

Obdobně by se mělo přistupovat k využívání moratorií, která někteří dlužníci využívají v oddělených řízeních, což znemožňuje analýzu jejich využívání v insolvenčních řízeních odděleně. I přesto se ani na omezených datech řízení s moratoriem neukázala jako úspěšnější.

V čase neroste ani podíl dlužnických insolvenčních návrhů, a to ani přesto, že se dlužník často nachází v úpadku již roky před úpadkem (Schönfeld a kol., 2019) a existují zákonné postihy pro ty, kteří úpadek z pozice managementu dlužníka zanedbají a poškodí tak věřitele. Vzhledem k tomu, že věřitelé se o potřebě zahájení insolvenčního řízení mohou dozvědět bez znalosti finančního hospodaření dlužníka spíše později, zdá se, že se tato situace v čase spíše nelepší. V úspěšnosti insolvenčních řízeních tento fakt však vidět není, dá se proto předpokládat, že se spíše projevuje u řízení, ve kterých bude úpadek řešený konkursem. Další výzkumy by se mohly také zaměřit na to, jaký vliv může mít spolupráce dlužníků s věřiteli na úspěšnost reorganizací.

Zdroje

- Adamus, R. (2012). *The Reorganization Law in Poland*. 8(1), 20.
- Arltová, M., & Smrčka, L. (2015). *A STATISTICAL ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF ASSET FORFEITURE PROCEEDINGS IN THE CZECH REPUBLIC*. 16.
- Arltová, M., Smrčka, L., Louda, L., & Mateos-Planas, X. (2016). *An attempt to compare the efficiency of insolvency proceedings in various countries in the world*. *Journal of International Studies*, 9(2), 25–47. <https://doi.org/10.14254/2071-8330.2016/9-2/2>
- Budský, P., & Dvořák, J. (2019). *Value creation - 10 years of evolution across industries and business models*. The 7th International Scientific Conference IFRS: GLobal Rules and Local Use - Beyond the Numbers. Prague.
- Brouwer, M. (2006). *Reorganization in US and European Bankruptcy law*. *European Journal of Law and Economics*, 22(1), 5–20. <https://doi.org/10.1007/s10657-006-8978-2>
- Český statistický úřad (2020). *Základní ukazatele národního hospodářství v České republice*.
- Foster, R. S. (1935). *Conflicting Ideals for Reorganization*. *The Yale Law Journal*, 44(6), 923. <https://doi.org/10.2307/791447>
- Hásová, J., & Moravec, T. (2013). *Insolvenční řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck.
- Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow* (1st ed). Farrar, Straus and Giroux.
- Kuděj, M., & Alexander, J. (2014). *Využití zahraničních instrumentů pro sanaci českých podniků*. *Ekonomika a management* 2/2014.
- Kuděj, M. (2020). *ANALÝZA: INSOLVENČNÍ NÁVRHY V DOBĚ PRVNÍ VLNY PANDEMIE KORONAVIRU*. Centrum restrukturalizace a insolvence Harryho Pollaka Fakulty podnikohospodářské Vysoké školy ekonomické v Praze.
- KISLINGEROVÁ, E (2014). *Struktura potřebných legislativečních změn v insolvenčním zákonu*. Insolvenční praxe: Věřitelé a dlužníci. Seminář

- Ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.
- KISLINGEROVÁ, E, RICHTER, T, SMRČKA, L a kol. (2013). *Insolvenční praxe v České republice v období 2008-2013*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck.
- Marian, D. (2019). *Reorganizace a její význam v českém insolvenčním právu*.
Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/106057>
- Mayr, S. (2015). REORGANIZATION IN SMES: DECISION-MAKING PROCESSES AND CONFLICTS OF INTEREST AMONG STAKEHOLDERS. *European Journal of Management*, 15(2), 45–56.
<https://doi.org/10.18374/EJM-15-2.3>
- Ministerstvo spravedlnosti. *Obchodní rejstřík*. Dostupný z: <https://or.justice.cz>
- Ministerstvo spravedlnosti. *Insolvenční rejstřík*. Dostupný z: <https://isir.justice.cz>
- Ministerstvo spravedlnosti (2021). *Automatické sledování insolvenčního rejstříku*.
Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=SLEDOVANIWS>
- Radović, V., & Radulović, B. (2018). *Prearranged Reorganization Plans in Serbia: Form Over Substance*. *European Business Organization Law Review*, 19(2), 393–413. <https://doi.org/10.1007/s40804-018-0099-1>
- Richter, T. (2010). REORGANIZACE POVOLENÉ V PRVNÍCH DVOU LETECH ÚČINNOSTI INSOLVENČNÍHO ZÁKONA - ZÁKLADNÍ EMPIRICKÁ POZOROVÁNÍ. *Obchodprávevue*, 11/2010. <https://ies.fsv.cuni.cz/sci/publication/show/id/4127/lang/cs>
- Richter, T. (2011). *Reorganizace povolené v třetím roce účinnosti InsZ: základní empirická pozorování a náčrt trendů*. 8.
- RICHTER, T. (2017). *Insolvenční právo*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer
- Schönfeld, J. (2018). *Transformace a restrukturalizace podniku* (Vydání první). C.H. Beck.
- Schönfeld, J., Kuděj, M., & Smrčka, L. (2019). FINANČNÍ CHARAKTERISTIKY PODNIKŮ PŘED VYHLÁŠENÍM MORATORIA. *Politická ekonomie*, 67(5), 490–510. <https://doi.org/10.18267/j.polek.1247>
- Schönfeld, J., Smrčka, L., & Malý, T. (2013). *Insolvenční řízení v České republice: Skutečný výnos věřitelů je velmi nízký*. 14.

- Sigmund, A. (2020). *COVID moratorium – záchranný kruh pro ohrožené podnikatele*. ePravo.cz. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/covid-moratorium-zachranny-kruh-pro-ohrozene-podnikatele-111021.html>
- Smrčka, L., Arltová, M., & Hnilica, J. (2014a). *AN ATTEMPT TO ANALYZE THE RELATIONSHIP BETWEEN THE PERFORMANCE OF THE ECONOMY AND CERTAIN RESULTS OF INSOLVENCY PROCEEDINGS IN SELECTED COUNTRIES*. 11.
- Smrčka, L., Hnilica, J., & Plaček, J. (2014b). *Insolvenční řízení v České republice 2008 až 2014 z pohledu statistických výzkumů*. Insolvenční praxe: Věřitelé a dlužníci. Seminár Ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.
- Smrčka, L., Arltová, M., & Schönfeld, J. (2013). *PŘÍČINY NEÚSPĚCHU PROSAZOVÁNÍ SANAČNÍCH POSTUPŮ V INSOLVENČNÍ REALITĚ*. Politická ekonomie, 61(2), 188–208. <https://doi.org/10.18267/j.polek.894>
- Smrčka a kol. (2016). *Insolvenční řízení*. Praha: Professional Publishing.
- Sprinz, P., Jirmásek, T., Řeháček, O., Vrba, M., & Zoubek, H. (2019). *Insolvenční zákon: Komentář* (Vydání první). Nakladatelství C.H. Beck.
- Sundgren, S. (1998). *Does a Reorganization Law Improve the Efficiency of the Insolvency Law? The Finnish Experience*. 22.
- Taleb, N. N. (2010). *The black swan: The impact of the highly improbable*. Random House Trade Paperbacks.
- Taleb, N. N. (2014). *Antifragile: Things that gain from disorder*. Random House Trade Paperbacks.
- Rakytová, T. (2013). *Analýza reorganizací v České republice*. Vysoká škola ekonomická v Praze.
- Vínovský, J. (2019). *Těžba černého uhlí v ČR*. Vysoké učení technické v Brně.
- Vlček, B. L. (2015). *Porovnání úspěšných a neúspěšných reorganizací*. Vysoká škola ekonomická v Praze.
- Voráčková, T., Potůček, A., Sýkora, F., & Schönfeld, J. (2018). *PRE-PACKED INSOLVENCIES*. Acta Oeconomica Pragensia, 26(4), 3–11. <https://>

doi.org/10.18267/j.aop.608

World Bank (2014). *Doing Business: Resolving Insolvency*.

Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Přílohy

Příloha 1: Aplikace – seznam insolvenčních řízení v databázi

The screenshot shows a web application titled 'Reorganizace'. On the left is a sidebar with navigation links: 'Záznamy', 'Kódy akce', 'Hledat', '+ Přidat řízení', '+ Přidat podniky', and 'Úpravy'. The main content area is divided into two columns. The left column displays a list of companies with their identification numbers and names, such as 'Lenka Zapletalová', 'INOVAČNÍ, a.s.', 'Strunal Schönbach s.r.o.', 'KORFIL a.s.', 'NISAP CZ S.R.O.' (highlighted), 'Ing. Eduard Zemánek', 'Sigmajet, a.s.', 'WIC Praha a.s.', 'K Maso spol. s r.o.', 'Rock Forrest Invest s.r.o.', 'MCM-IMMO a.s.', 'CBPS s.r.o.', 'Jaroslav Exner', and 'ABK - Hutní'. The right column shows detailed information for the selected company, NISAP CZ S.R.O. (IČ: 28742664). It includes the current status 'Odškrtnutá - skončená věc', the insolvency administrator 'MSPH 60 INS 17869 / 2019', the court 'Městský soud v Praze', and a list of selected claims, including 'Záložka A'. A timeline of events is also visible, starting from 27.08.2019 with 'Insolvenční návrh'.

Příloha 2: Aplikace – manuální přidání reorganizace

The screenshot shows the 'Reorganizace' application with the '+ Přidat řízení' button highlighted in the sidebar. The main form area contains fields for manually adding a reorganization. The fields are organized into two columns: 'Název' and 'Datum insolvence' at the top, followed by 'iČ' and 'Datum úpadku', 'Spisová značka' and 'Datum povolená reorganizace', 'Insolvenční soud' (with a dropdown menu) and 'Datum předložení reorganizačního plánu', 'Insolvenční správce' and 'Datum schválení reorganizačního plánu', 'Datum splnění reorganizace', and finally 'Přeměna na konkurs'.

Příloha 3: Aplikace – manuální úprava řízení

Záznamy

Kódy akce

Hledat

Přidat řízení

Přidat podniky

Úpravy

Reorganizace

VÍTKOVICE
25871587 MECHANIKA a.
s.

VÍTKOVICE ENVI
4528131 a.s.

**VÍTKOVICE
HEAVY
MACHINERY
a.s.
25877950**

VÍTKOVICE
26823357 POWER
ENGINEERING
a.s.

VÍTKOVICE
25877950 HEAVY
MACHINERY
a.s.

VÍTKOVICE
25828258 REVMONT a.s.

Save to JSON

vítkovice

Uložit

Insolvenční návrh podal

Dlužník

Uložit změnu

Název/Jméno:

VÍTKOVICE HEAVY MACHINERY a.s.

IČ:

25877950

Aktuální stav:

Prohlášený konkurs

Insolvenční správce:

KONREO, v.o.s.

Spisová značka:

KSOS 37 INS 6664 / 2020

vedené u:

Krajský soud v Ostravě

Vybraná záložka:

Záložka A

12.03.2020	I_7	—
12.03.2020	I_185	—
12.03.2020	I_23	—
12.03.2020	I_223	—
12.03.2020	I_23	—